Memòria 2016

EL BORN CENTRE DE CULTURA I MEMÒRIA

Ajuntament de Barcelona

EL BORN CCM

MEMÒRIA D'EL BORN CCM
SUMARI

1. QUÈ ÉS EL BORN CCM P.6
    1.1. EL MERCAT P.6
    1.2. EL JACIMENT P.8
    1.3. LES EXPOSICIONS P.10
    1.4. LES ACTIVITATS P.12
    1.5. ELS SERVEIS EDUCATIUS P.14
    1.6. ELS SERVEIS ARQUEOLÒGICS P.16
2. EL BORN CCM AL 2016 P.22
    2.1. INTRODUCCIÓ P.24
    2.2. EXPOSICIONS P.32
    2.3. ACTIVITATS P.40
        2.3.1. HISTÒRIA, LITERATURA I REFLEXIÓ P.40
        2.3.2. MÚSICA, ART I CREACIÓ P.44
        2.3.3. ACTIVITATS FAMILIARS. EL BORNET P.48
        2.3.4. ITINERARIS URBANS I VISITES GUIADES P.54
        2.3.5. ACTIVITATS. ALTRES P.60
        2.3.6. ACTIVITATS. DADES P.70
    2.4. ACTIVITATS ESCOLARS P.76
    2.5. DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ. INDICADORS P.86
3. EL BORN EN IMATGES. 2016 P.88
4. CALENDARI 2016. ACTIVITATS P.96

El Born
Centre de Cultura i Memòria

Un any de redefinició de l'equipament

El Born CCM és un espai que es posa al servei de la ciutat amb la voluntat d'incentivar i de promoure la reflexió sobre la memòria local, nacional i la memòria dels esdeveniments que afecten les comunitats humanes d'arreu del món. Quatre eixos fan possible aquesta voluntat: les accions als barris per promoure la transmissió dels fets que han marcat la memòria urbana i la història local, l'organització d'actes i debats a la seu central del Born, la formació continuada, i una oferta cultural i artística que promou les propostes nacionals i els projectes internacionals que tenen com a eix la memòria com a herència intangible.
El Born CCM està integrat a l'edifici del que va ser l'antic mercat del Born, inaugurat el 1876. L'edifici forma part d'altres intervencions arquitectòniques d'un moment històric en què Barcelona s'insereix en la modernitat europea. Al subsòl s'ha trobat un jaciment arqueològic amb les restes de la delineació dels carrers i les cases de la Barcelona del 1700, que són testimoni tant de la vida a la ciutat com de les conseqüències del setge del 1714.
El Born CCM es reconeix deutor de les múltiples capes històriques que habiten el lloc i la seva memòria, i alhora és sensible a la càrrega simbòlica de l'espai: lloc d'abastament, d'aliment, d'intercanvi, que El Born CCM reconverteix en un fòrum de trobades i debats, un espai per a l'aprenentatge i per gaudir de les obres artístiques que reflexionen sobre la memòria dels fets que constitueixen la cultura humana.

1.
QUÈ ÉS EL BORN CCM

1.1. EL MERCAT DEL BORN

Inaugurat el 1876, l'antic mercat del Born va ser el primer gran edifici de l'arquitectura del ferro que es va projectar a Barcelona. Els 95 anys que va fer la funció per a la qual havia estat construït es divideixen en dues grans etapes: la inicial, en què era el mercat del barri de la Ribera, i la segona, a partir del 1921, de mercat central de fruita i verdura. Aquesta, però, no és tota la història d'un edifici que no s'hauria alçat sense la prèvia recuperació, per a ús ciutadà, dels terrenys de la fortalesa militar de la Ciutadella i el seu entorn, i que abans de reobrir com a equipament cultural ha viscut tres dècades de llarg debat sobre el seu destí.

Avui catalogat com a **Bé Cultural d'Interès Local,** va marcar l'inici dels mercats de ferro a Barcelona.

El nou edifici del Born, que havia d'acollir les parades del mercat que se celebrava a la plaça del Born i les de la vella Peixateria, fou projectat el 1871 per Josep Fontserè i inaugurat el 28 de novembre del 1876. Fou el primer d'un seguit de nous mercats metàl·lics que es construïren a les acaballes del segle XIX a la ciutat de Barcelona.
Com en altres grans ciutats europees, l'augment de la població i dels intercanvis comercials exigia ordenar i controlar la venda a l'engròs, fins aleshores repartida entre diversos mercats i que congestionava greument el mercat de la Boqueria.

Descartada la construcció d'un nou edifici, i després de moltes resistències, l'any 1921 el Born es convertí en el nou mercat central majorista de fruites i verdures.
L'agost del 1971, coincidint amb l'enderroc dels sis primers pavellons del mercat de Les Halles de París, el Born va ser clausurat i el Pla d'ordenació del Casc Antic en preveia la seva desaparició. Ràpidament es van alçar veus a favor de la seva conservació.

A mitjans dels noranta i després de la descoberta del jaciment del segle XVIII, es decideix aparcar el projecte de Biblioteca Provincial i s'aposta per desenvolupar un espai cultural amb una vocació memorialística, de recent incorporació, que es converteixi en un equipament al servei de la ciutadania.

1.2 EL JACIMENT

Contemplar el jaciment de l'Antic Mercat del Born és fer una aproximació a la vida quotidiana de la Barcelona de finals del segle XVII i principis del XVIII, i és trepitjar els carrers de la ciutat que va resistir el setge de les tropes de Felip V fins la capitulació de l'11 de setembre del 1714.
Aquest és un espai arqueològic únic i excepcional, per dimensions, per l'estat de conservació, per la seqüència històrica que presenta i perquè la documentació històrica ha permès posar nom a les famílies que hi vivien.

A partir de les restes arqueològiques excavades al voltant i a l'interior de l'antic mercat del Born es pot recórrer la història de Barcelona des d'època romana fins a inicis del segle XVIII, quan la vida en aquesta part de la ciutat va quedar interrompuda de forma sobtada pel desenllaç de la Guerra de Successió.

A l'interior del jaciment del Born tenim una part dels 42 carrers destruïts per la construcció de la Ciutadella i la seva esplanada de seguretat, concretament es documenten trams de fins a nou vials diferents. Al jaciment del Born es poden observar les restes de 60 cases distribuïdes en 11 illes diferents. Algunes d'aquestes illes només es troben de forma parcial, ja que s'estenien fora dels límits de l'antic mercat.

Malgrat l'extensió i espectacularitat del que avui es pot veure, el jaciment del Born és un jaciment que no s'ha esgotat ni en superfície ni en fondària ni en investigació.
Quan parlem del jaciment del Born, sovint pensem en els 8.000 m² de trama urbana aturada en el temps que es localitza en el subsòl de l'antic mercat, però des d'un punt de vista arqueològic, el jaciment englobaria tota l'àrea enderrocada per la construcció de la Ciutadella i de l'esplanada, en total més de 295.705 m².

La major part dels materials són ceràmics, però també es documenten vidres, objectes de ferro, bronze, coure, plom, ossos, elements de pedra, algunes restes de fustes i, de forma testimonial, roba i cuir. La informació que ens aporta la ceràmica és molt important ja que ens permet datar les diferents fases històriques i transformacions internes de les cases. Cal destacar la gran quantitat de fragments recuperats en el Rec Comtal, fosses sèptiques, clavegueres i pous.

La gran majoria de material recuperat en la intervenció arqueològica se situa entre la segona meitat del segle XVII i el 1717, i correspon a ceràmica catalana decorada en blau, la pràctica totalitat són plats d'ala i escudelles decorades en blau de cobalt amb coberta de blanc estannífer. Entre els motius més comuns tenim el de la ditada, la botifarra, doble arc, roda de carro, etc., amb motius centrals variats: vaixells, figures humanes, cases, motius florals, ocells, etc. Els darrers materials responen al darrer moment de vida al barri. Conjuntament amb les peces abans descrites apareixen les sèries de Poblet, la producció de les quals s'inicia al darrer terç del segle XVII finalitzant a inicis del segle XVIII.

1.3. LES EXPOSICIONS

Les exposcions formen part de la identitat del Centre com a element essencial des de la seva obertura el setembre del 2013. D'aquí que l'exposició permanent amb totes les troballes arqueològiques localitzades al jaciment sigui un espai bàsic en la definició d'El Born CCM com a tal, amb una àmplia i detallada explicació sobre com era la vida en aquella Barcelona de començaments del segle XVIII i, molt probablament, força allunyada de la idea preconcebuda que molts ciutadans i alguns experts podien tenir-ne. Així, l'exposició permet contemplar objectes localitzats al jaciment i que testimonien l'alta qualitat de la vida quotidiana en aspectes com els interiors domèstics, l'artesania, el joc, la música, la dansa, el teatre o la llengua, entre d'altres.

Durant els primers mesos del 2016, també s'ha pogut visitar l'exposició "Fins a aconseguir-ho!", inaugurada el 2013 i que ha arribat fins aquestes dates en què ha donat pas a d'altres que s'hi aniran ubicant i canviant de forma periòdica, posant a disposició dels visitants uns continguts en sintonia amb la línia de treball d'El Born CCM i que busca consolidar la doble dimensió cultural i memorialística.

Per això El Born CCM compta amb dues sales principals d'exposicions que durant aquest temps han posat a disposició dels vistants continguts relacionats amb el jaciment arqueològic i la Barcelona de 1700, així com sobre la Guerra de Successió espanyola i el setge del 1714. Al costat d'aquests dues sales, Casanova i Villarroel, el Centre compta amb un tercer espai, d'accés lliure per a exposicions de petit format i temàtiques diverses, Sebastià Dalmau, que en aquest temps ha passat per oferir continguts de perfil periodístic a d'altres de denúncia, memòria o de caire més divulgatiu, entre d'altres. Sempre, en coherència amb la línia de treball seguida en aquest temps.

El Born CCM vol d'aquesta manera i a partir de les seves diferents propostes expositives generar una sèrie de continguts que interpel·lin els visitants a tenir esperit crític i ampliar o aprofundir els seus coneixements sobre una varietat de continguts en coherència amb la identitat del Centre. Per això i per tractar de garantir qualitat, senzillesa i concisió, totes les exposicions compten amb un comissariat i equip interdisciplinari al darrere, expert en la matèria.

1.4. LES ACTIVITATS

Oferir i proposar activitats a l'abast de la ciutadania és part indestriable de l'essència d'El Born CCM. Ho ha estat des de la seva obertura i ho vol seguir sent en el present i en el futur, amb les conseqüents modificacions, correccions i millores normals en tot procés obert que dialoga i s'amotlla als gustos i interessos de les persones, sempre partint d'una identitat definida i eixos programàtics coherents amb la naturalesa d'aquest equipament.

D'aquesta manera, les activitats es poden dividir en diversos grans grups segons la seva tipologia i plantejaments. Hi ha les que es poden considerar com activitats estables, regulars, que es desenvolupen de forma periòdica durant tot l'any i que segueixen una línia més o menys marcada fàcil de reconèixer i que aposta per la qualitat. Aquestes són de diversa índole, amb cicles més o menys amplis i que consten d'un volum apreciable i significatiu d'actuacions en camps com la música, el teatre, les activitats familiars, etc. i que s'han anat realitzant en temporades anteriors (amb uns bons nivells de resposta entre el públic).

D'altres, en canvi, responen a la voluntat d'oferir activitats circumscrites a dates molt concretes i que poden anar de períodes relativament amplis com poden ser les setmanes de Nadal o el període estival a d'altres de durada menor i limitats a jornades molt concretes que es poden perllongar un, dos o més dies. Entre aquestes hi ha setmanes dedicades a temàtiques molt concretes o jornades monogràfiques sobre llibres, arqueologia, congressos, actes de lliurament de premis, etc. Algunes d'aquestes activitats són específiques d'El Born CCM mentre que d'altres s'emmarquen en iniciatives de ciutat, participant com a equipament cultural destacat de Barcelona, posant a disposició de la ciutadania l'espai del Centre per gaudir, entre d'altres, de festivitats com Carnaval, La Nit dels Museus o la festa del dibuix, el Big Draw.

El tercer gran grup és el que inclou totes aquelles activitats dissenyades i desenvolupades d'acord amb la temàtica específica d'alguna de les exposicions que es posen a l'abast dels visitants i que es poden localitzar en l'espai de la sala temporal o en l'espai Sebastià Dalmau. També, a l'exterior del Centre o consistir en visites guiades o itineraris que eixamplin els continguts i coneixements integrants de les mostres. La seva naturalesa pot ser variada. Poden anar des de taules rodones o conferències a recitals de música, contacontes o activitats per a tota la familia, entre d'altres.

Per acabar, cal destacar els espais específics on es desenvolupen i que abarquen tot l'espai d'accés lliure d'El Born CCM, rodalies i les sales d'exposició però que atorga protagonsime i paper principal a la Sala Moragues, una sala polivalent, completament equipada a nivell tècnic i equip humà que permet la realització d'un força ampli ventall d'activitats. També, hi ha un Auditori a l'edifici de c/ Comercial,5, amb un format més reduït, concebut per altres activitats com presentacions de llibres, debats o conferències.

1.5. ELS SERVEIS EDUCATIUS

Fes història, fes escola, vine al Born!

Des de la seva inauguració l'any 2013, El Born CCM manté el compromís de donar respostes a una societat en procés de canvi, a partir d'un programa extens d'activitats que s'adreça a tota la comunitat educativa. Es tracta d'un programa que considera els visitants agents actius de producció cultural, és a dir, emissors i receptors alhora, de mirades i interpretacions.

Entenem que un equipament del segle XXI s'ha d'adreçar al públic amb les eines del segle XXI i, per això, partim de la interrogació i no de la certesa, de la reflexió en l'acció i no de la simple transmissió de coneixements, de qüestionar les idees en lloc de tenir-ne de preconcebudes, de la revisió de les fonts històriques i no de les mirades unívoques.

En aquest sentit, les activitats educatives que plantegem incideixen en l'aprenentatge significatiu, i que dóna protagonisme a les diferents comunitats d'aprenentatge en la construcció del coneixement, que aporta les eines necessàries per desenvolupar l'esperit crític dels infants i els joves, tot potenciant la reflexió en l'acció, la participació i la percepció de la història com un procés de continuïtats i canvis.

Tot això és possible aplicant una metodologia participativa, que estableixi un diàleg entre el passat i el present, que revisi i posi en valor un període històric fonamental per entendre la Barcelona i la Catalunya contemporànies. Una mirada calidoscòpica sobre la història de la ciutat i del país des de narratives que ens permeten treballar les diferents representacions que en configuren els discursos.

El nostre objectiu és desvetllar l'interès per la pròpia història, facilitant els instruments per conèixer el passat, entendre el present i participar activament en la construcció del futur.El programa educatiu s'adreça a l'alumnat d'educació Primària, Secundària i Batxillerat. Les diferents activitats s'han dissenyat per grups d'un màxim de 25 alumnes o fins a un màxim de 30 alumnes.

1.6. ELS SERVEIS ARQUEOLÒGICS

L'any 2016 ha estat un any singular pel conjunt arqueològic del Born CCM. S'han establert les bases per a tirar endavant un projecte de recerca arqueològica i difusió del que comporten les tasques arqueològiques al Born.

Aquest programa, anomenat ArqueoBorn, consta de diferents projectes específics, amb un objectiu comú, donar a conèixer i difondre el conjunt del Born, a través de la recerca arqueològica. Aquest programa va lligat amb altres programes del Departament de continguts Històrics d'El Born CCM, ja que és el treball interdisciplinari el que ens ajuda a avançar en la història de la nostra ciutat en general, i en aquest sector del barri de la Ribera, en particular.

Per aconseguir els objectius de divulgació, participació i internacionalització, s'ha treballant en diversos aspectes:

- Una excavació preventiva, com a pràctiques dels alumnes de la Universitat de Barcelona.
- La presència del BornCCM en el mon universitari, s'han fet diferents activitats. Una jornada de classificació i inventari de materials provinents del jaciment del Born a l'Arxiu Arqueològic del MUHBA, classes a les universitats i visites tècniques al jaciment.
- Finalment, col•laborant amb el departament de continguts històrics del BornCCM, l'estudi dels materials ceràmics recuperats en les diferents campanyes d'excavació de l'illa de cases definida pels carrers Ventres, Pont d'en Biromba i especialment els recuperats a la casa Corrales del jaciment del Born.

Així mateix, s'ha seguit amb els treballs de conservació i restauració de les restes arqueològiques.

Intervenció arqueològica

Per primera vegada des de la inauguració del Born Centre de Cultura i Memòria, es va tornar a excavar a l'interior del conjunt arqueològic del Born. El Born CCM col•labora en la formació dels futurs arqueòlegs del país, oferint la possibilitat d'excavar al jaciment i així obtenir coneixements en el mètode de registre arqueològic i dels materials ceràmics d'època medieval i moderna.
Aquesta intervenció, gràcies al departament de comunicació del Centre, es va difondre a través de les xarxes socials, podent interactuar els alumnes amb les persones interessades en la recerca i difusió de la història.
Per a la realització de la intervenció és va signar un conveni amb la Universitat de Barcelona, per a què el jaciment del Born fos un dels jaciments on els estudiants de tercer i quart del Grau d'Arqueologia poguessin fer pràctiques obligatòries. Hi van participar 12 estudiants, sota la direcció del Toni Fernàndez i l'Emiliano Hinojo, com a tècnic de suport. La tutora dels alumnes, per part de la Universitat, va ser la Dra. Queralt Solé, i la coordinació la va dur a terme la Dra. Maria Àngels Petit.
Així mateix, en el marc del projecte PaleoBàrcino, dirigit pel Dr. Santiago Riera, es van recollir mostres per tal de disposar de noves dades sobre el paisatge i alimentació dels habitants de Barcelona, al llarg del temps.
L'excavació es va centrar en dos àmbits de la casa Corrales del jaciment del Born, i els resultats preliminars, ofereixen noves interpretacions per a l'evolució d'aquesta part del l'illa, tant a nivell arquitectònic com de l'alimentació de la gent que va habitar la casa al llarg de 400 anys.

Abans d'iniciar-se la intervenció, l'equip de restauració va aixecar el paviment de pedra que cobria l'àmbit, aquest paviment estava afectat per la presència de sals que posaven en perill la seva conservació. Un cop finalitzada l'excavació, i amb el paviment tractat es va tornar a col•locar en el mateix lloc i a la mateixa cota.
En el desenvolupament de la intervenció arqueològica es va fer divulgació de la feina dels arqueòlegs entre els nens i les nenes que participen en els casals del Born CCM.

El Born a la Universitat:

Al llarg de l'any 2016, es van fer diferents activitats adreçades als alumnes universitaris, especialment als que cursen el grau d'Arqueologia. N'assenyalem el contingut:

• Pràctiques d'inventari de materials arqueològics provinents del jaciment: Es va dedicar una jornada, dividida en grups de matí i tarda a les instal•lacions de l'Arxiu Arqueològic del MUHBA. Es van classificar els materials ceràmics segons el sistema emprat a l'Arxiu, i que és comú a totes les intervencions arqueològiques de Barcelona. Es va tenir una especial atenció en les ceràmiques de producció catalana decorades en blau sobre blanc.
Data de realització: 18 de gener. Participants: 40 alumnes del grau d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona (20 matí i 20 tarda)

• Classe a les aules de la Universitat: Es va realitzar dues classes a les universitats de Barcelona, explicant el conjunt arqueològic del Born: història de les intervencions, característiques, singularitats, evolució crono-arquitectònica i materials recuperats.
19 de gener matí i tarda. Universitat de Barcelona. Grau d'Arqueologia. Participants: 25 alumnes matí i 25 alumnes tarda.
03 de maig una classe. Universitat Autònoma de Barcelona. Grau d'Arqueologia. Participants: 50 alumnes.

• Visita tècnica al jaciment del Born: Amb els alumnes que han participat en les dues jornades anteriors es fa una visita on han de demostrar els coneixements adquirits, localitzant diferents elements arquitectònics o espais.
En el cas de fer només la visita, es fa una visita tècnica del jaciment incidint en els aspectes arqueològics i de conservació.
20 de gener matí i tarda. Universitat de Barcelona. Grau d'Arqueologia. Participants: 30 alumnes matí i 20 alumnes tarda.
06 de maig matí i tarda. Universitat Autònoma de Barcelona. Grau d'Arqueologia. Participants: 25 alumnes matí i 15 alumnes tarda.
17 de març Universitat de Barcelona. Grau de Conservació-restauració de béns culturals. Participants: 17 alumnes.

Departament de conservació i restauració

El departament de conservació i restauració del Born CCM és l'encarregat del manteniment del conjunt arqueològic, minimitzant les conseqüències del pas del visitant, i dels agents atmosfèrics i de conservació que comporta un conjunt arqueològic d'aquesta envergadura.

La seva tasca es pot dividir en tres grans apartats:
• Programa de manteniment i neteja del conjunt arqueològic i exposició permanent
• Manteniment i acompanyament de tot el material de les exposicions temporals.
• Conservació preventiva i recerca sobre el conjunt arqueològic.

Manteniment i neteja

La intenció del programa de manteniments i neteja es basa en poder cobrir al llarg de l'any el total de les superfícies i estructures. Cada setmana se supervisa la totalitat del jaciment i, paral•lelament, es realitzen sessions rotatives de treball per àrees concretes, procedint al seu manteniment i conservació. La realitat és que, igual que anys anteriors, es constata una notable diferència en els requeriments de les àrees exposades a la llum i les que resten sota el forjat. Per a mantenir uns nivells acceptables de neteja, cal insistir més del doble a la zona oberta, on és força més visible l'acumulació de borrissol. Especialment agressiu és l'entrada i dipòsit de pol•len a les èpoques que l'atmosfera n'acumula índex importants.

Així mateix, al mes de juliol del 2016, en el marc de la intervenció arqueològica es va desmuntar un paviment de lloses de pedra, el de l'entrada de la Casa Corrales, i es va tornar a muntar, seguint una metodologia totalment científica, deixant el paviment de la mateixa forma que es va documentar a l'excavació. Aquestes tasques ens permeten avançar en el coneixement de l'evolució a nivell de conservació del jaciment, i fa que ens plantegem nous reptes pels propers anys.

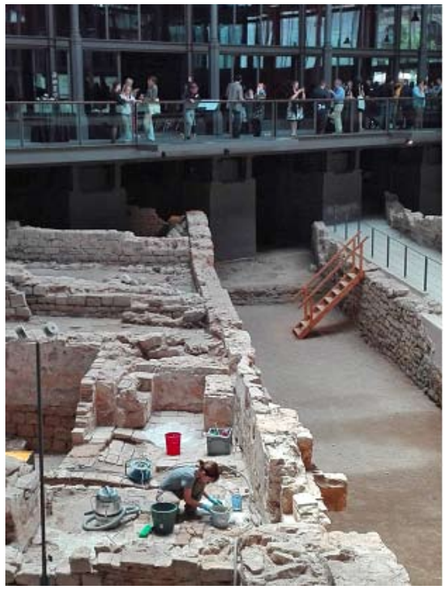

D'altra banda, els tractaments de restauració efectuats al llarg d'aquest 2016, responen a la línia de restauracions programades que venim duent a terme des que el Centre va obrir-se al públic, ja museïtzat. Es tracta de millores en àrees i estructures que no van poder-se tractar abans de l'obertura a les visites, per manca de temps i inversió, i perquè van considerar-se no prioritàries davant altres alteracions.

Exposicions temporals

L'equip de conservació i restauració del Born, té també com a missió el control de moviments d'objectes a l'hora de muntar i desmuntar les exposicions temporals al centre. Així com fer una neteja i manteniment de les vitrines, i les seves condicions d'aclimatació en relació al material exposats.

Conservació preventiva

A banda del dia a dia, des del departament s'estan iniciant una sèrie de projectes de recerca, en relació a la recerca arqueològica que s'hi du a terme. I, en relació a diferents casos concrets que l'evolució del conjunt arqueològic ens mostra.
Així mateix es controla i estudia el clima de l'indret, per veure quines condicions són les millors per les restes arqueològiques, especialment les més febles, com poden ser revestiments i pintures.
Hem començat també projectes propis, com l'estudi d'uns fongs que apareixen en diferents zones de les restes, amb col•laboració d'Antonio Gómez-Bolea I Néstor Luís Hladun, de la UNITAT DE BOTÀNICA I MICOLOGIA de la UNIVERSITAT DE BARCELONA.

2.
EL BORN CCM
ANY 2016
PROGRAMACIÓ

El 2016 ha estat un any ple d'activitats, moltes seguint amb la línia iniciada el 2013 amb l'obertura del Centre, i d'altres, de nova implantació, redefinint la identitat del mercat del Born que incorpora una nova dimensió a la seva naturalesa com a espai cultural i històric i que des d'enguany vol erigir-se també en espai de memòria.
En qualsevol cas, s'ha tractat d'un any prolífic amb una gran quantitat de concerts amb molts artistes del panorama català de renom i d'altres emergents, obres de teatre, exposicions temporals, itineraris, visites guiades, tallers... El Born CCM es consolida com un espai de primer ordre entre els equipaments culturals de la capital catalana i de tota la geografia del país tant pel volum de visitants com pel prestigi i renom del Centre.

L'any 2016 prop d'1,5 milions de persones ha passat per les nostres instal·lacions elevant en tot aquest temps la xifra total per sobre dels cinc milions de visitants a El Born CCM des de setembre de 2013.

2.1.
INTRODUCCIÓ

2016, un any de redefinició:
D'El Born Centre Cultural a El Born Centre de Cultura i Memòria

L'any 2016 ha estat el de la redefinició de la identitat del Centre incorporant i atorgant un pes específic determinant a la part memorialística. En aquesta línia i entrant en el camp més concret de les activitats desenvolupades durant aquests dotze mesos de 2016, s'han programat accions com el cicle "Evocacions de la Ruïna", conformat per tota una sèrie d'activitats amb l'exposició "Franco, Victòria, República. Impunitat i espai urbà (1960-1978)", com la més visible per la polèmica generada però també per introduir elements per al debat i la reflexió. El cicle ha constat de cinc diàlegs, una jornada monogràfica ("Accions i narracions ètiques en la construcció de la democràcia"), la lectura dramatitzada "La mort i la donzella" i la mostra "Això em va passar. De tortures i d'impunitats (1960-1978)". L'organització d'aquesta cicle ha donat peu al desmuntatge de l'exposició temporal, que des d'aquest moment allotjarà més mostres.

En qualsevol cas, el 2016 ha estat un any molt dinàmic a El Born CCM en què s'ha seguit amb l'organització de cicles anteriors amb molt bona acollida com en els casos de la programació familiar "El Bornet" o de música com el "Born de Cançons". L'assistència a tallers i itineraris ha continuat registrant xifres molt destacades, així com l'organització

de la tercera edició del DO Europa, comissariada per Mònica Terribas, i que ha comptat amb la participació d'intel·lectuals de primer ordre com Chantal Mouffe, Sami Naïr, Loretta Napoleoni, Boaventura de Sousa Santos i Viviane Reding.
Per la seva banda, el nombre de visitants a l'exposició permanent, tot i el temps transcorregut des de l'obertura el setembre del 2013, ha estat molt destacat. Més de 45.000 persones s'han interessat pels seus continguts.
En aquesta bona línia, per dates assenyalades com Carnaval, Nadal o Setmana Santa s'han desenvolupat accions específiques amb un ampli ventall de tallers: de màscares, de xocolata i d'altres que han comptat amb un gran seguiment. A més, cal remarcar la molt bona acceptació per part dels visitants i turistes davant la decoració interior del Centre escollida enguany per les dates nadalenques que ha donat peu a molta visibilitat en xarxes socials.
El Born CCM ha seguit participant d'iniciatives de ciutat: algunes, pensades per als més menuts, com el Big Draw i d'altres de perfil més generalista com "La nit dels museus" o el festival internacional de piano "Maria Canals". A l'estiu, "El Born de Nit" ha seguit oferint propostes pensades per aquestes dates amb menció especial per a les visites nocturnes al jaciment (de gran interès i espectacularitat estètica), així com la col·laboració amb el festival de música "Mas i Mas".
Pel que fa a la presència i participació amb entitats i centres educatius, l'oferta d'itineraris, tallers i visites guiades segueix ampliant-se i enriquint-se i després d'aquests anys des de l'obertura podem dir que s'ha instal·lat en la proposta curricular de moltes escoles del país. El nombre d'estudiants que han passat per aquest equipament ha superat els 11.000, als quals s'han d'afegir 4.000 considerats com a "especialitzats" (i que inclou alumnes universitaris, entre d'altres). En el tercer any de funcionament, 2016, prop d'1,5 milions de persones han visitat El Born CCM.

EL BORN CCM

2016.

PRINCIPALS INDICADORS

+ DE 12.000 ENTRADES PER A L'EXPOSICIÓ "FRANCO, VICTÒRIA, REPÚBLICA"

+ DE 1,3 MILIONS DE VISITANTS

(Inclou el públic que ha participat en alguna activitat)

+ DE 8.000 VISITES GUIADES A EL BORN CCM

+ DE 46.000 VISITANTS A LES SALES D'EXPOSICIÓ

+ DE 24.000 PERSONES HAN PARTICIPAT EN ALGUNA ACTIVITAT

ACTIVITATS I PÚBLIC ASSISTENT

2016

Nº ACTIVITATS TOTALS

EXPOSICIONS	**6**
PÚBLIC	72.958
HISTÒRIA, LITERATURA I REFLEXIÓ	**36**
PÚBLIC	1.694
MÚSICA, ART I CREACIÓ	**55**
PÚBLIC	9.002
ACTIVITATS FAMILIARS	**68**
PÚBLIC	4.379
ITINERARIS URBANS I VISITES GUIADES	**1.038**
PÚBLIC	6.589

ALTRES ACTIVITATS	**17**
PÚBLIC	69.139
GRUPS ESCOLARS	**459**
ALUMNAT	11.068
ARTICLES ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ	**1.432**
FACEBOOK. SEGUIDORS TOTALS	**7.416**
INCREMENT 2016	1.437
SEGUIDORS A TWITTER	**10.739**
INCREMENT 2016	1.323
SEGUIDORS A INSTAGRAM	**1.170**
INCREMENT 2016	715

DISTRIBUCIÓ VISITANTS PER MESOS

2016

TOTAL VISITANTS: 1.306.230

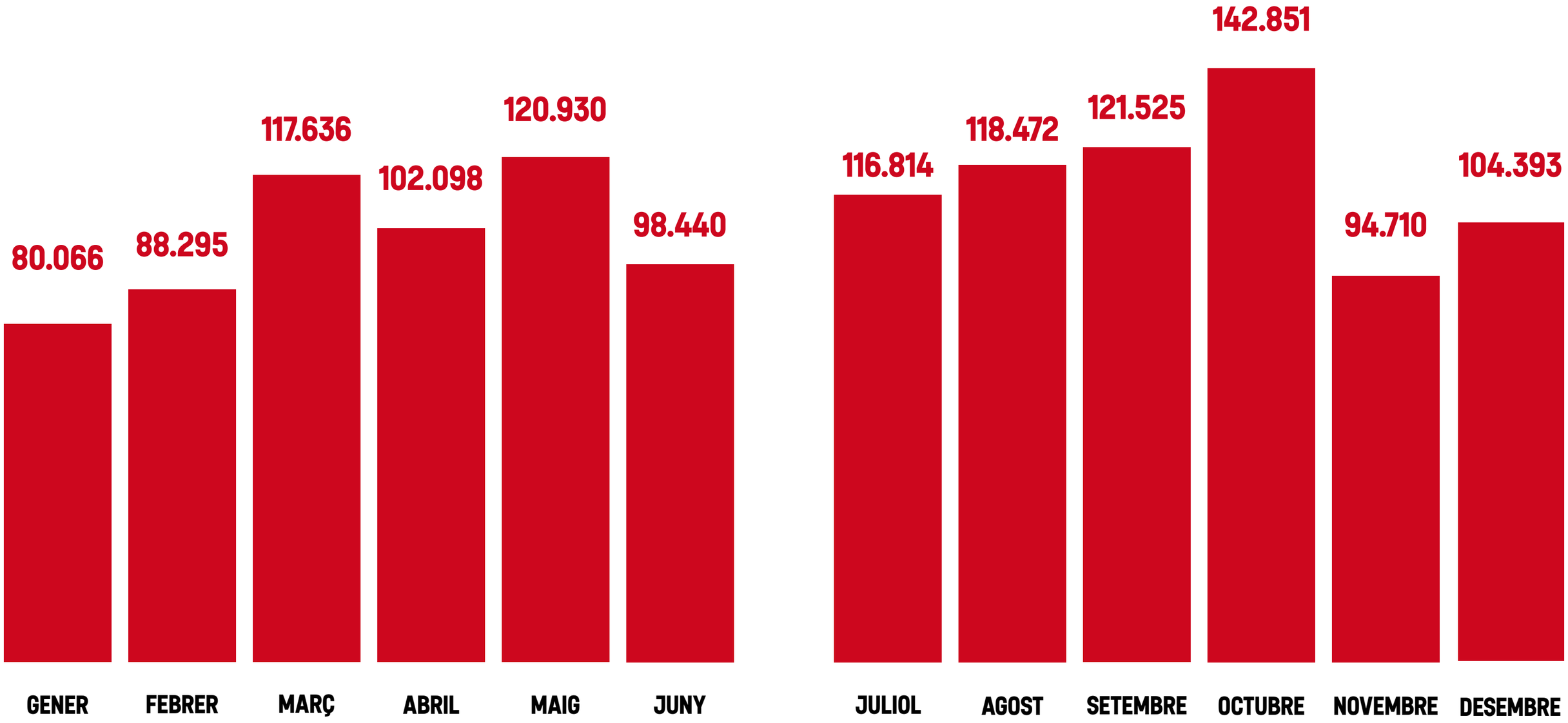

2.2. EXPOSICIONS 2016

A El Born CCM, les exposicions representen un eix vertebrador del seu marc d'acció. El 2016, en aquest sentit, ha estat el de la transformació de la sala temporal, que s'ha desmuntat i ha acollit una nova exposició vinculada a la nova dimensió del Centre com a espai de memòria i apostant per la reflexió. Enguany s'han pogut visitar 6 exposicions amb un número destacat d'assistents.

TOTAL
2016

6
EXPOSICIONS*

72.958
ASSISTENTS

** Aquesta xifra no inclou altres exposicions que es van organitzar formant part de cicles com, entre d'altres, el "Born.cat", que va visitar diverses comarques catalanes.*

EXPOSICIÓ PERMANENT
BARCELONA 1700.
DE LES PEDRES A LES PERSONES (Sala Villarroel)

46.607
VISITANTS

Tot i el temps transcorregut des de la seva obertura, el número de visitants registrats el 2016 ha seguit sent força destacat, posant de manifest l'ampli i clar interès generat pels seus continguts i per descobrir o conèixer amb més detall com era la vida en aquella Barcelona de fa 300 anys.

Sinopsi: "Barcelona 1700. De les pedres a les persones" és una exposició que rememora la societat barcelonina del segle XVIII, dinàmica i moderna, però també marcada per les guerres que la van assetjar del 1691 al 1714.

El jaciment del Born ha permès documentar com vivien els barcelonins del 1700: una ciutat ben estructurada, de població d'orígens diversos, rica culturalment i pròspera econòmicament, i amb una societat dinàmica i oberta al món, marcada per la religiositat, però també per la festa.

Visitar l'exposició permet contemplar objectes localitzats al jaciment i que testimonien l'alta qualitat de la vida quotidiana en aspectes com els interiors domèstics, l'artesania, el joc, la música, la dansa, el teatre o la llengua.

Però per sobre de tot, recórrer l'exposició convida a passejar per una seqüència exemplar de la història de Barcelona i de Catalunya. La ciutat pròspera de finals del segle XVII i primers del XVIII es convertí en la ciutat atacada, primer en la Guerra dels Nou Anys i després, amb un setge molt més virulent, en la Guerra de Successió, en la qual Barcelona va capitular l'11 de setembre del 1714.

Les conseqüències devastadores van deixar la ciutat mutilada, pels efectes de la guerra i pels enderrocs que va ordenar Felip V. Els vencedors van decidir alçar una fortalesa amb la intenció de controlar i atemorir militarment la població. Els canons apuntaven cap a la ciutat.

La construcció de la Ciutadella afectà més de mil habitatges, un 17% d'una Barcelona que aniria aconseguint refer-se. De la prosperitat que la ciutat va anar recuperant durant el segle XVIII, en són dos grans testimonis conservats la construcció del mercat del Born i la urbanització del parc de la Ciutadella. La ciutat refeta del setge que la va atacar i mutilar posà en valor el seu passat. La recuperació no hauria estat mai possible sense uns fonaments, físics i estructurals, ben sòlids. Que ja hi eren en l'època de prosperitat que aquesta exposició testimonia.

EXPOSICIÓ INAUGURAL TEMPORAL
FINS A ACONSEGUIR-HO!
EL SETGE DE 1714. (Sala Casanova)

14.099
VISITANTS

Aquesta exposició que interpreta la Guerra del 1713-14, epíleg de la guerra de Successió espanyola, encara es va poder visitar durant els primers mesos d'aquest 2016, amb unes xifres raonables de visitants. La mostra se centra en el setge de Barcelona i en el seu desenllaç: l'assalt de l'11 de setembre del 1714.

(Es va poder veure fins al 3 d'abril del 2016, moment en que es va tancar. Va romandre oberta des de l'obertura del Centre a finals de 2013).

Sinopsi: L'exposició "Fins a aconseguir-ho!" relata els esdeveniments de la Guerra de Successió a la corona espanyola, un conflicte que va implicar tot Europa i en el qual els exèrcits espanyol i francès van lluitar aliats contra Catalunya. El setge de les tropes borbòniques de Felip V va derivar en la capitulació de Barcelona l'11 de setembre del 1714.

La data i els fets que van comportar la pèrdua de les llibertats catalanes han quedat associats a la memòria

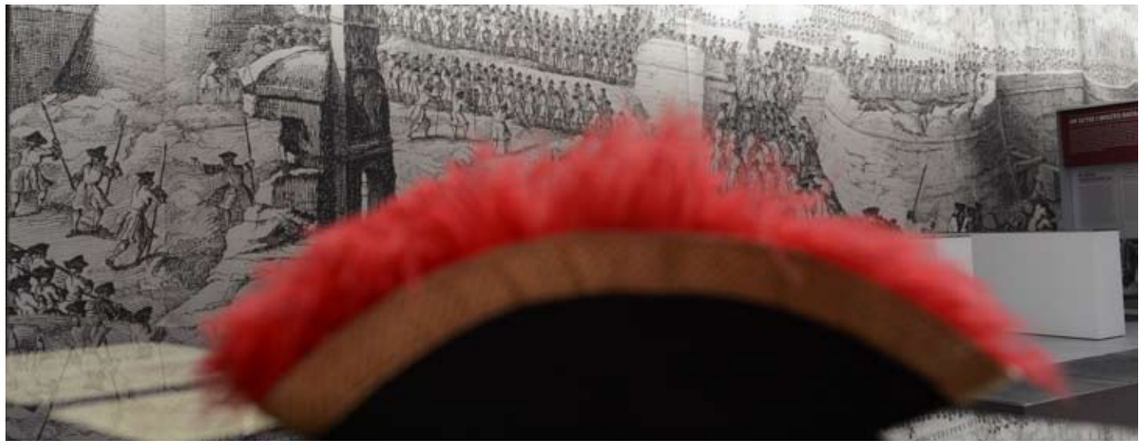

com una desfeta nacional. Reconstruït des del rigor històric i documental, l'episodi esdevé un símbol de l'heroica lluita en la defensa de les constitucions i institucions del país. No en va Voltaire parlava de "l'amor extrem dels barcelonins per la llibertat".

L'atac de l'11 de setembre començà de matinada a través de les set bretxes obertes a la muralla i es va prolongar de manera aferrissada i cruenta durant hores. Hi hagué milers de morts i el Conseller en Cap, Rafael Casanova, va ser ferit vora el baluard de Sant Pere, on encapçalava la resistència enarborant la bandera de Santa Eulàlia.

Abans de decidir capitular a les dues del migdia, el general Antoni de Villarroel va dirigir un darrer contraatac de la cavalleria catalana. Tingué lloc a través del Bornet i fins el Pla d'en Llull. Les mateixes pedres que romanen sota el cimbori central de l'antic mercat del Born que acull el centre cultural.

A l'exposició "Fins a aconseguir-ho!", es recreen moltes petites batalles, l'organització i la dotació dels exèrcits, les tàctiques militars i el desenvolupament del setge a la ciutat.

EXPOSICIÓ TEMPORAL
FRANCO, VICTÒRIA, REPÚBLICA. IMPUNITAT I ESPAI URBÀ (Sala Casanova)

12.252
VISITANTS

Aquesta exposició mostra la permissivitat amb els símbols de la dictadura franquista i com la democràcia s'ha edificat sobre la impunitat dels seus protagonistes. A partir de tres estàtues —*La República,* l'eqüestre de Franco i *La Victòria*—, es reflexiona sobre la banalització de l'espai públic, alhora que ens preguntem sobre el transformisme moral dels seus actors. Marès i Viladomat, que van treballar per a la República, van exaltar el franquisme i van ser reconeguts per la democràcia.

(Es va poder veure del 18 d'octubre del 2016 al 8 de gener de 2017).

Sinopsi: Aquesta exposició mostra la permissivitat amb els símbols de la dictadura a partir de les peripècies de tres estàtues –La República, La Victòria i l'eqüestre de Franco–, de les seves relacions i de l'actitud dels seus autors, Josep Viladomat i Frederic Marès, que van treballar per a la República, van exaltar el franquisme i van ser reconeguts per la democràcia.

La mostra consta de dues parts. La primera, a tall de pòrtic, és una instal·lació a la plaça del Born que presenta l'insòlit conjunt de dues escultures rescatades dels magatzems municipals (*La Victòria* i l'estàtua eqüestre de Franco) i d'una tercera, *La República*, que s'hi projecta com una ombra.

La segona part, a l'interior de El Born CCM, recull les vicissituds de les tres estàtues en tres grans panells i un epíleg. Els panells s'estructuren en forma d'evidències, de proves, que permeten que el visitant n'extregui les seves pròpies conclusions i que troben la seva resolució formal en una gran sala de recerca configurada pels retrats dels dels monuments i imatges a gran escala.

El primer panell presenta Josep Viladomat i Frederic Marès i el seu compromís, fins a la seva mort, amb règims polítics antagònics. S'estructura a través del joc de relacions que es va establir entre les seves obres. El segon, se centra en el recorregut urbà de *La República* i *La Victòria*, dues estàtues antitètiques que s'anul·laven l'una a l'altra en la dicotomia república–dictadura, però que van conviure durant molts anys a la ciutat democràtica, com a clara mostra de la banalització de la dictadura a l'espai urbà. El tercer panell explora l'impacte de l'estàtua eqüestre de Franco al castell de Montjuïc (1963), un indret del qual la simbologia franquista s'havia apropiat l'any 1939 i que amb l'estàtua es reforçava per tal d'aniquilar les memòries que hi eren presents, vinculades a la resistència patriòtica i a la repressió de l'Estat sobre la ciutat i les classes subalternes. Una repressió que es va mantenir després del 1963, com a clar desmentiment de la propagandística pau anunciada per Franco, i que ha quedat impune en la democràcia. El castell, del qual s'han retirat, de manera lenta i pusil·lànime, els símbols franquistes, ha passat —finalment— a la Ciutat, que en va retirar l'estàtua de Viladomat que, el 2013, va aparèixer decapitada al magatzem municipal.

Per acabar, l'epíleg ens situa en un escenari insospitat, de reflexió final.

EXPOSICIÓ TEMPORAL
AIXÒ EM VA PASSAR. DE TORTURES I D'IMPUNITATS (1960-1978) (Espai Sebastià Dalmau)

Al ser d'accés lliure, no es disposa de dades

La tortura va ser una expressió de l'Estat franquista i va perdurar encara durant els anys de la transició a la democràcia, com una pràctica acceptada per les autoritats. Aquesta exposició proposa un debat sobre aquestes qüestions amb un doble objectiu: presentar les experiències de la tortura exercides contra les persones i preguntar-nos si la impunitat i la pervivència de tortures i torturadors són un fruit amarg de l'estat democràtic.

(Es va poder veure del 27 de setembre de 2016 al 8 de gener de 2017. Gratuïta).

Sinopsi: L'escenari d'aquesta exposició és la ciutat de Barcelona. Mostra la pràctica de la tortura experimentada a dependències estatals i exercida per funcionaris de l'Estat durant els anys seixanta i setanta del passat segle XX. El franquisme sempre va equiparar l'ordre públic i la defensa de l'ordre polític-social amb la repressió. La violència repressiva organitzada per l'Estat fou un fenomen estructural en la naturalesa de la dictadura des dels seus orígens a la Guerra Civil, el qual va perdurar durant la seva etapa final i fins i tot durant els anys de la transició a la democràcia a Espanya.

La pràctica de la tortura, que fou una expressió més d'aquella violència, mai va estar tipificada com a delicte ni va existir un context legal que permetés la seva investigació o prevenció. El seu ús freqüent per part dels funcionaris policials, en particular dels membres de les Brigades Regionals d'Informació policials, constituïdes com la policia política del Règim, va tenir un caràcter sistemàtic, habitual i posat en pràctica de manera impune en les detencions dels membres de l'oposició política i sindical. Eren actuacions inscrites en el terreny de l'ordre governatiu.

Els principals protagonistes d'aquest relat coral són aquelles dones i aquells homes que foren objecte d'una vulneració dels seus drets humans per negar-se a acceptar la condició de súbdits, perquè aspiraren i lluitaren per assolir els drets de ciutadania i forjar les llibertats democràtiques.

EXPOSICIÓ TEMPORAL
VIBRACIONS PROHIBIDES (Espai Sebastià Dalmau)

Al ser d'accés lliure, no es disposa de dades

Igual que el cinema o la premsa, la música pop i rock tampoc no van escapar de l'acció de la censura, però a diferència dels primers, en aquest cas la repressió es va intensificar just quan la dictadura estava iniciant una tímida obertura.

(Es va poder veure del 24 de maig al 28 d'agost. Gratuïta)

Sinopsi: El franquisme era conscient del paper que la música havia jugat en les revoltes internacionals dels seixanta i va intentar limitar-ne l'abast en una Espanya cada vegada més desenvolupada i cosmopolita.
La censura va obligar a produir portades noves —avui convertides en preuades peces de col·leccionista— per refer-ne les més escandaloses o eliminar referències incòmodes als textos de les cançons. "Vibracions
prohibides" revisa els mecanismes de control aplicats durant la dictadura i la seva incidència en el món del pop i del rock, a través de les portades dels discos de l'època i dels informes dels censors.

La censura en la música durant el franquisme es va aplicar ja des de l'inici del règim, el 1939, i des d'un bon principi es va fer especial atenció a la ràdio, pràcticament l'únic mitjà en què els espanyols escoltaven cançons. Fins al 1960 un únic censor decidia, a la Dirección General de Radiodifusión y Televisión, quines cançons es podien radiar i quines no, però mai no va deixar testimoniatge de les raons que motivaven les seves decisions. A partir d'aquell any i fins a finals de 1977 es van elaborar diversos llistats, concretament 98, en què es recollien 4.343 cançons no radiables a Espanya i que s'enviaven a totes les emissores del país. A això cal sumar-hi, a partir del 1966, 42 llistats més en què es van incloure 564 cançons que, després de ser reconsiderades, es van amnistiar definitivament.

2.3. ACTIVITATS.
2.3.1. HISTÒRIA, LITERATURA I REFLEXIÓ

Es tracta d'un dels eixos principals de vertebració de la programació d'activitats del nostre equipament: oferir als visitants continguts i elements pel coneixement i la reflexió sobre l'entorn que ens envolta, amb paper preponderant per la part memorialística i també des de la dimensió cultural.

TOTAL 2016	36 ACTIVITATS	1.694 ASSISTENTS

LES JUSTES DEL BORN. DIÀLEGS PASSAT / PRESENT
Cicle de diàlegs organitzats amb la revista Avenç. Reflexions a dues veus sobre un fet de la història de Catalunya en relació amb el seu referent avui dia. Perquè tots tenim l'obligació de saber llegir el passat per entendre millor el present.
(5 diàlegs, entre el 14 de gener i el 10 de març)

169 ASSISTENTS

III PREMI BORNI ALS LECTORS 2016
El Premi Borni als Lectors va néixer l'any 2014 i convida els lectors a detectar anacronismes o desajustos en obres de narrativa històrica. És una via d'accés al coneixement del nostre passat per mitjà de la literatura amb sentit de l'humor.
(dijous 17 de març)

123 ASSISTENTS

MEMÒRIA, CIUTADANIA I SOLIDARITAT. 6È CONGRÉS ANUAL D'ENTITATS ACTIVES EN L'ÀMBIT DE LA MEMÒRIA I LA CIUTADANIA
El Born CCM acull el sisè congrés anual de les entitats de memòria de la Unió Europea, amb l'objectiu d'analitzar les polítiques de memòria en la seva relació amb els conceptes de ciutadania i democràcia.
(30 i 31 de maig i 1 de juny)

115 ASSISTENTS

L'ÚS DE LA GUERRA. CONFLICTE, REPRESENTACIÓ I LLEGAT
Vuitanta anys després de l'inici de la Guerra Civil, El Born CCM proposa cinc diàlegs per recordar i aprofundir en alguns dels aspectes més rellevants d'un escenari de guerra, revolució i insubmissió popular. Amb aquest objectiu, en aquestes sessions diferents especialistes dialoguen i obren un debat entre el públic, amb la intenció de recordar, reviure i rememorar una etapa clau de la nostra història recent.
(5 sessions, del 14 d'abril al 19 de maig)

164 ASSISTENTS

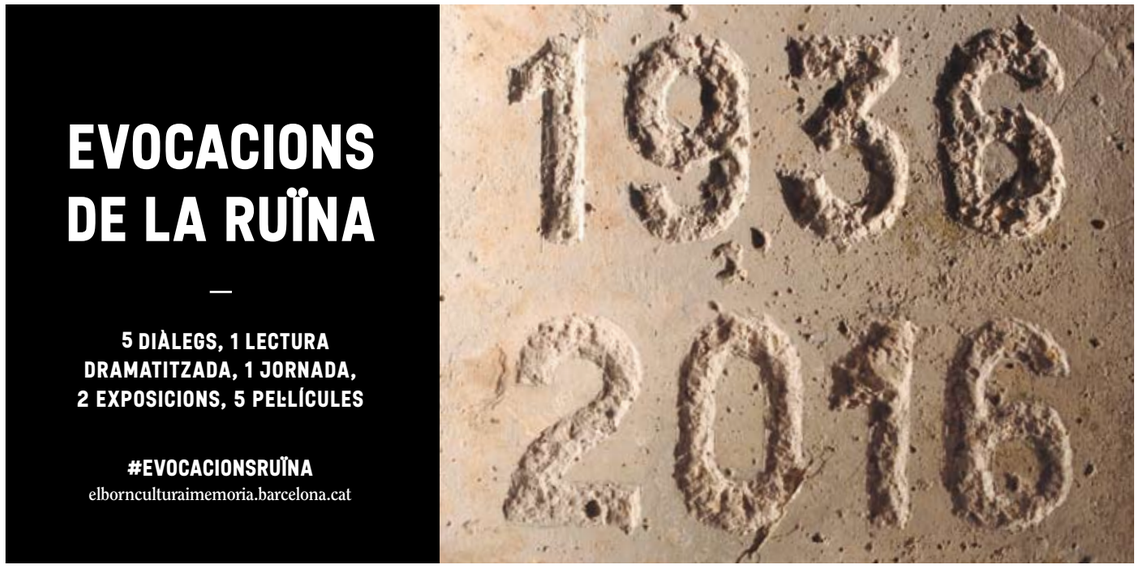

EVOCACIONS DE LA RUÏNA
En el context commemoratiu del 80è aniversari de l'inici de la Guerra Civil, El Born CCM presenta una proposta que vol contribuir a fer visibles les impunitats de l'Administració democràtica envers els crims i les vulneracions de la dictadura.

347 ASSISTENTS

SOBRE VIOLÈNCIES, CATÀSTROFES I IMPUNITATS. DIÀLEGS
Amb el propòsit de suscitar un diàleg amb el públic assistent, deu especialistes en diferents camps d'estudi conversen sobre genealogies, expressions i trajectòries de les violències al llarg del segle XX.
(5 diàlegs, entre el 19 d'octubre i l'1 de desembre)

171 ASSISTENTS

LA MORT I LA DONZELLA
Lectura dramatitzada de l'obra teatral d'Ariel Dorfman, estrenada el 1991 a Xile, que planteja temes universals: la justícia i el perdó, el record i l'oblit, la cerca de la veritat i la construcció de la impunitat.
(22 d'octubre)

108 ASSISTENTS

ACCIONS I NARRACIONS ÈTIQUES EN LA CONSTRUCCIÓ DE LA DEMOCRÀCIA
Jornada. Si la democràcia no es concedeix sinó que es conquereix a partir d'accions i de narracions, al darrere sempre hi ha unes concepcions ètiques determinades.
(9 de novembre)

33 ASSISTENTS

MONUMENTS, RASTRES I VULNERACIONS
Cinema. Cicle de ficció i documental de relats sobre la nostra relació amb el passat, la construcció de la memòria col·lectiva, els esdeveniments i fenòmens marcats per la violència i la vulneració dels drets humans.
(4 films, del 20 d'octubre al 23 de novembre)

35 ASSISTENTS

D.O. EUROPA

626
ASSISTENTS

Què en queda del somni europeu? Té sentit una Unió Europea sense Gran Bretanya? Quin valor té una Europa que ha ensopegat amb la crisi de refugiats? Torna el DO Europa a El Born CCM amb la voluntat de donar resposta a aquestes i d'altres qüestions amb pensadors i intel·lectuals d'àmbits diversos.

Com sempre, la periodista Mònica Terribas actua com a comissària i conductora del cicle.

CHANTAL MOUFFE

111
ASSISTENTS

DEMOCRÀCIA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA. LA "NOVA POLÍTICA" ATERRA A EUROPA?
Dijous 13 d'octubre
Professora de Teoria Política a la Universitat de Westminster és un referent imprescindible de la filosofia política contemporània.

LORETTA NAPOLEONI SAMI NAÏR

208
ASSISTENTS

REFUGIATS: LES VERGONYES D'EUROPA AL DESCOBERT
Dijous 27 d'octubre
Abordem amb aquests dos experts un dels episodis més controvertits de la història de la Unió Europea com és l'arribada dels refugiats sirians.

BOAVENTURA DE SOUSA SANTOS

231
ASSISTENTS

MOVIMENTS SOCIALS I DEMOCRÀCIA. ÉS POSSIBLE UNA NOVA EUROPA?
Dijous 3 de novembre
Catedràtic de Sociologia a la Universitat de Coimbra, analitzem els reptes d'Europa des de les vessants democràtica, dels drets humans i la globalització.

VIVIANE REDING

76
ASSISTENTS

EL MOMENT MÉS DELICAT DE LA UNIÓ EUROPEA
Dijous 15 de novembre
Vicepresidenta de la Unió Europea, en aquest diàleg tractem d'aprofundir en el delicat moment que atravessa el club comunitari i les conseqüències que se'n deriven.

BERENARS LITERARIS

150
ASSISTENTS

Parlem d'un bon llibre mentre berenem en un indret magnífic i, si és possible, amb la presència del propi autor. Es tracta d'una molt bona oportunitat per conèixer i debatre, dialogar amb editors i autors, en un ambient distès i agradable permetent una major i interessant aproximació a les seves obres. S'organitzen de forma regular durant tot l'any amb diversitat de temàtiques i participació d'editorials.

(A càrrec de la llibreria Bestiari i en el mateix espai de la llibreria, a El Born CCM).

2.3.2. MÚSICA, ART I CREACIÓ

La música, l'art i la creació han esdevingut en aquest temps eixos programàtics de primer ordre amb una àmplia i variada oferta. Aquest apartat inclou grans artistes i figures emergents en un ampli ventall d'activitats estructurades en la part de música, en què tenen un protagonisme substancial els cicles, ja consolidats, Born de Cançons, i de música clàssica, Músiques al Born.

TOTAL 2016

55 CONCERTS

9.002 ASSISTENTS

BORN DE CANÇONS

L'èxit d'aquest cicle de música, que combina artistes consolidats amb figures emergents, permet completar un cartell integral de maridatge entre música i vins al llarg de tot l'any. El cicle compta amb la direcció artística d'Enderrock i el Taller de Músics, i està pensat per atraure un públic divers en un entorn excepcional. Seguint amb el mateix concepte, els artistes presenten els seus espectacles a l'antic mercat del Born combinats amb una denominació d'origen vinícola arrelada al territori.

5.025 ASSISTENTS

CONCERTS D'HIVERN

(del 15 de gener al 31 de març)
"Terra i cultura", amb Lluís Llach
Jordi Guerrero
Guillem Roma i amics
Xavi López
Carles Belda i "Els monstres of Rumbia"
Mazoni
Òscar Briz
Ariana Barrabés
Senior i el cor brutal

1.718 ASSISTENTS

CONCERTS DE PRIMAVERA

(del 7 d'abril al 16 de juny)
Showarma i Els Falafels
Àngela Furquet
Marina Rossell
Pascal Comelade
Kitsch a la cova
Clara Peya
Pi de la Serra
Eva Garín
Oques Grasses

1.889 ASSISTENTS

CONCERTS DE TARDOR

(del 7 d'octubre al 3 de desembre)
Gemma Humet
Antonio Navarro
Adrià Puntí
Est Oest
Eduard Iniesta
Víctor Nin
Joan Rovira
Pep Sala
Max Villacecchia

1.418 ASSISTENTS

MÚSIQUES AL BORN

Programació de concerts que presentem amb el Conservatori Municipal de Música de Barcelona. Concerts gratuïts, per poder gaudir de la música clàssica i contemporània de tots els temps, amb intèrprets de prestigi formats a casa nostra.

1.853
ASSISTENTS

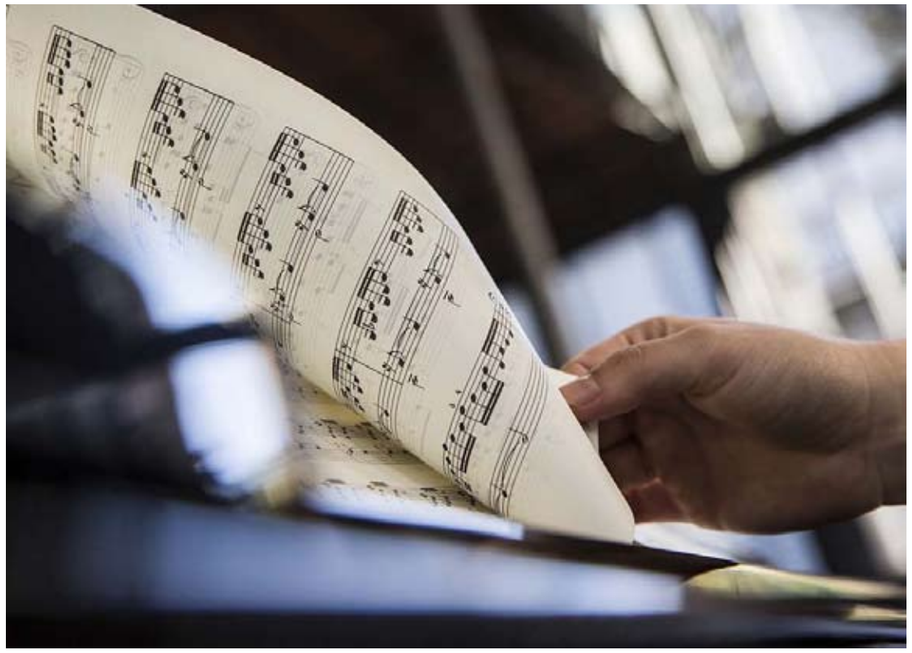

CONCERTS D'HIVERN
(del 22 de gener al 18 de març)
Concert d'hivern. Obres de Toldrà, Garreta, Montsalvatge, Serra i Beumala.
Amb la Cobla del CCMB i JazzCat.
Ballada - Concert del Reinaixement
Dones compositores: *La France!*
Point Grey Secondary school band, orchestra and choir

750
ASSISTENTS

CONCERTS DE PRIMAVERA
(del 1 d'abril al 17 de juny)
La Familia Sax
L'atracció del sud
Música catalana per a piano
30 guitarres
Ella
Brass Greu en concert

1.103
ASSISTENTS

ALTRES ACTIVITATS MUSICALS

A El Born CCM, a més dels dos cicles principals, "Músiques al Born" i "Born de Cançons", també s'hi desenvolupen altres activitats musicals de gran diversitat. A continuació, les detallem:

2.124
ASSISTENTS

BARCELONA FIDDLE CONGRESS
(del 4 al 7 de febrer)
El Born CCM acull el Fiddle Congress, un punt de trobada de músics i d'experts en l'àmbit de la corda fregada de tradició no clàssica, com ara el jazz, la música moderna, el folk i la música tradicional. Congrés organitzat per l'ESMUC.

JAZZ MANOUCHE CONCERT
(6 de febrer)
Amb Alberto Bello (guitarra), Jason Anick (violí), Fiona Monbet (violí), Oriol Saña (violí) i Darol Anger (violí).

200
ASSISTENTS

MARIA CANALS
El Maria Canals porta cua a El Born CCM. Un piano de cua, a disposició de qui vulgui tocar-lo durant tot el dia.
(6 de març)

Concert de piano: Recital d'un dels participants del concurs Maria Canals, que aplega joves pianistes d'arreu del món.
(13 de març)

78
ASSISTENTS

MAS I MAS FESTIVAL
Per tercer any consecutiu, El Born CCM es converteix en un dels escenaris del Mas i Mas Festival durant el mes d'agost, acollint el cicle de concerts: "Sona el món i torna al Born".

1.846
ASSISTENTS

Ester Rada. La Reina de l'etiosoul
Luna Cohen. *November sky*
10è aniversari Sant Andreu jazz band
Barcelona gospel messengers
Amadeu Casas. *T*he King is gone
Azahar ensemble
Izah
The Sey Sisters
Katia MIchel
Sara Pi
Clara Peya
Serata lírica
"Art". Manel Camp quartet & Joan Crossas
Lucrecia amb Ramon Valle & Nils Fischer
Trio Pedrell

2.3.3. EL BORNET. ACTIVITATS FAMILIARS

A El Born CCM volem oferir propostes per passar una bona estona en família els caps de setmana. Jocs, cinema, tallers, contes, música... Una oferta que combina cultura, entreteniment i diversió en activitats i espectacles pensats per a totes les edats.

TOTAL 2016	68 ACTIVITATS	4.379 ASSISTENTS

TEATRE
CICLE "ROSEGADORS DEL SUBSÒL"

539 ASSISTENTS

Cicle de teatre per a tota la família centrat en animals que viuen entre túnels misteriosos, clavegueres pestilents i ruïnes per descobrir. Les rates, que hem retratat tant amb simpatia com amb fàstic, fan de mirall d'una humanitat astuta o vil, segons com es miri.

OBRES:
7 Ratolins
(30 i 31 de gener / Cia. Petit Bonhom)

La Rateta que...
(27 i 28 de feber / Companyia B.)

El silenci d'Hamelin
(26 i 27 de març / Farrés Brothers i cia)

El ratolí viatger
(23 i 24 d'abril / Estaquirot Teatre)

CICLE "QUI ÉS L'ALTRE?"

634 ASSISTENTS

Amb aquest cicle de teatre familiar per a infants de 4 anys, es vol oferir espectacles de gran qualitat amb un rerefons ètic, per tal de posar en valor aspectes com la responsabilitat i la necessitat de conviure amb respecte i harmonia amb les persones que ens envolten.

OBRES:
Embolic a la granja
(15 i 16 d'octubre / Companyia de comediants La Baldufa)

La camisa de l'home feliç
(19 i 20 de novembre / ZumZum Teatre)

Un Nadal de pastorets
(del 27 al 30 de desembre / Companyia Maremàgnum)

MÚSICA
BORNET DE CANÇONS

1.571
ASSISTENTS

Bornet de Cançons és el nostre cicle de programació musical per al públic familiar. Un diumenge al mes oferim propostes d'estils diversos pensades especialment per als infants. Diversió, música moderna i cultura, tot en familia. El 2016 es van programar un total de 8 concerts.

CONCERTS:

Macedònia
(10 de gener)

The Pinker Tones
(6 de març)

Heavy per a xics
(3 d'abril)

Pepino Pascual
(8 de maig)

The Penguins band
(5 de juny)

2princesesbarbudes
(2 d'octubre)

Toni Xuclà
(6 de novembre)

Lluís Gavaldà i Trau
(24 de desembre)

CINEMA
CICLE "SOM EXPLORADORS!"

677
ASSISTENTS

Cicle per a tota la familia en què proposem un viatge per la geografia i la història a través del cinema, amb una sèrie de pel·lícules per a totes les edats. Les sessions estan dinamitzades per en Rodamon, l'explorador del món que torna al Born, que ajuda els infants (i els adults) a situar-se en el context històric i geogràfic de la pel·lícula.

PEL·LÍCULES:

Zarafa
(17 de gener)

Las aventuras de Peabody
(14 de febrer)

El secret de Kells
(13 de març)

La Mia i el Migú
(10 abril)

Petits exploradors
(15 de maig)

Al sostre del món
(9 d'octubre)

Ernest i Célestine
(13 de novembre)

El nen i el món
(18 de desembre)

TALLERS
PER A TOTA LA FAMÍLIA

161
ASSISTENTS

Activitats lúdiques i didàctiques pensades per a la participació dels més petits però també, en alguns casos, per a tots els membres de la família. L'objectiu és conèixer alguns dels aspectes del Mercat del Born, de la seva història, jaciment, arquitectura i altres vessants a través d'activitats amenes i entretingudes.

TALLERS:
Històries i misteris
(13 de febrer, 2 d'abril, 7 de maig i 3 de desembre)

Construïm el mercat del Born
(12 de març i 14 de maig)

Les aromes del 1700
(23 i 24 de març)

Taller de teatre amb els contes del Born: La Marianna i l'arracada perduda
(8 d'octubre)

Taller de teatre amb els contes del Born: En Gabriel i la casa de la neu
(12 de novembre)

Taller de teatre amb els contes del Born: El xiulet d'en Mateu
(17 de desembre)

JOCS
PER A TOTA LA FAMILIA

199
ASSISTENTS

Partint de la naturalesa i identitat d'El Born CCM, s'ofereixen una sèrie de jocs pensats per a la diversió i entreteniment de nens i nenes: pistes, estratègia, investigació... Hostalers, taverners, triquets, aiguardent, bacallà... són només alguns dels elements, secrets i detalls que conformen part d'aquests divertits jocs que es desenvolupen en caps de setmana durant pràcticament tot l'any.

JOCS:
Barcelona és bona si la bossa sona
(21 de febrer, 20 de març, 9 d'abril, 22 de maig i 5 de novembre)

Misteri a la cort del veguer
(9 de gener, 6 de febrer, 5 de març, 12 de març, 14 de maig i 29 d'octubre)

Detectius al Born
(16 de gener, 19 de juny i 1 d'octubre)

Un viatge en el temps
(4 de juny)

CONTACONTES

598
ASSISTENTS

Activitats adreçades a famílies amb nens i nenes d'entre 6 i 11 anys. Algunes d'elles estan estretament vinculades a la col·lecció editada pel propi El Born CCM, que està pensada per als més menuts, i d'altres, en col·laboració amb la llibreria del Centre, El Bestiari. Sempre gratuïtes, les seves temàtiques estan relacionades amb la història del Born i de la ciutat.

PRESENTACIÓ DELS CONTES DEL BORN:
La Marianna i l'arracada perduda
Col·lecció El Bornet. Presentació
(24 de gener)

En Gabriel i la casa de la neu
Col·lecció El Bornet. Presentació
(17 d'abril)

Contacones El Bestiari
(31 de gener, 14 i 28 de febrer, 13 i 27 de març, 24 d'abril, 8 de maig, 5 de juny, 9 d'octubre, 6 de novembre i 18 de desembre)

2.3.4. VISITES GUIADES I ITINERARIS URBANS

El Born CCM ha ofert als visitants la possibilitat de recórrer el jaciment i els carrers de la ciutat amb una altra mirada. Les visites guiades i els itineraris consten d'explicacions sobre la ciutat plenes de passió i coneixement. La intenció és estimular i sentir que vivim la història quan fem que els carrers, les cases i els portals ens parlen d'uns temps dels quals van ser testimonis privilegiats.
El nombre de visitants que s'han sumat a aquestes visites i el nivell de propostes per part del Centre posades a la seva disposició ha continuat sent remarcable.

TOTAL 2016

1038 ACTIVITATS

6.589 ASSISTENTS

VISITA GUIADA. BARCELONA 1700. HISTÒRIA I VIDA

5.754 ASSISTENTS

889 GRUPS

Aquestes visites s'oferten de forma regular i periòdica durant tot l'any i molt especialment en horaris de cap de setmana i festius, quan el nombre de visitants a El Born CCM creix sensiblement. També, s'ofereixen en anglès per a públic estranger. Les xifres d'horaris per a grups ha estat molt àmplia amb uns índexs de resposta molt favorables. Les dades aquí reflectides també inclouen les visites de col·lectius, que equivalen pràcticament a un 20 % del total de visitants al jaciment. Durant el 2016 les xifres registrades de persones interessades en aquests tipus de visites al jaciment (que poden incloure també la visita a l'exposició permanent o la temporal) han seguit sent molt positives, en la mateixa línia que s'ha anat seguint durant aquests anys. Són les activitats més ofertades.

Sinopsi: L'activitat frenètica del barri de la Ribera pot explicar-se a través dels carrers i dels edificis del jaciment: la casa de la neu, el carrer dels Corders de Viola o el del Joc de la Pilota. Una zona que va patir intensament els diversos setges de la ciutat i que va ser l'escenari dels darrers batecs del 1714.

Com es pot reconstruir la vida d'una ciutat a partir de la documentació notarial i de les restes arqueològiques?

Ens aproparem a la història i la vida de la Barcelona del 1700 en la seva dimensió social, econòmica i urbana. Trepitjant els carrers i les cases del jaciment coneixerem com eren els negocis i els habitants de l'antiga Vilanova de Mar i constatarem la importància comercial de la Barcelona de l'època, mentre reflexionem sobre les conseqüències de l'enderroc de l'àrea urbana conservada a El Born CCM.

A l'exposició "Barcelona 1700. De les pedres a les persones" posarem en relació l'auge econòmic de la ciutat amb el nivell de vida dels seus habitants a partir d'una mirada reflexiva envers la cultura material de l'època.

VISITES GUIADES. BORN DE NIT
VISITES A L'ESTIU

Durant l'estiu s'ofereix als visitants la possibilitat de realitzar diversos tipus de visites al Centre fora de l'horari habitual, més enllà de les vuit del vespre o començant precisament en aquella hora (hora de tancament), podent gaudir de l'espai i la visita en unes condicions molt especials i quan El Born CCM adquireix una atmosfera molt particular. Cada any es reajusten els guions de les visites en funció de diversos criteris i per dotar les propostes del Centre de major riquesa.
El 2016, aquesta tipologia de visites incloïa **"El Born de Nit", "Tavernes, hostals i aiguardent a la Barcelona de 1700" i "Per la porta del darrere".**

443
ASSISTENTS

34
GRUPS

VISITA GUIADA. PER LA PORTA DEL DARRERE: JOC, PROSTITUCIÓ I NEGOCI A LA BARCELONA DEL 1700

La Barcelona del 1700 era una ciutat de contrastos. Hi convivien tota mena de persones i d'activitats, comerciants i artesans, gent de bona i mala fe, ciutadans honrats i bergants, dones de bé i dones públiques... Però el tarannà de Barcelona era indiscutible: pròspera, dinàmica i amb una vocació comercial que traspuava tots els àmbits de la societat. A Barcelona tot era negoci.
Us convidem a traspassar les portes del darrere del 1700, per conèixer una ciutat de jocs, de gresca i de festa, on també sovintejaven les transgressions i els conflictes.

100
ASSISTENTS

8
GRUPS

VISITA GUIADA. TAVERNES I HOSTALS A LA BARCELONA DEL 1700

El pas de Barcelona de centre manufacturer a centre director, comercial i distribuïdor a finals del segle XVII va tenir com a conseqüència l'augment de l'oferta de serveis. Barcelona va esdevenir un espai d'intercanvis, un nexe d'unió entre el territori català i el món, gràcies a la gran activitat portuària i a l'auge del transport terrestre. En definitiva, un gran espai d'entrada i de sortida de gent que necessitava allotjament i establiments on menjar i distreure's.
Al llarg de la visita entrem a diferents hostals i tavernes i coneixerem personatges i anècdotes reals. La Barcelona del 1700 feia olor d'aiguardent!

88
ASSISTENTS

9
GRUPS

VISITA GUIADA. EL BORN DE NIT

La gran activitat del barri de la Ribera pot explicar-se a través dels seus carrers i edificis, en part presents al jaciment d'El Born CCM: la casa de la neu, el carrer dels Corders de Viola, l'àrea comercial entorn del Bornet... Una zona que va patir intensament els diversos setges i que va ser l'escenari dels darrers batecs del 1714.
Les restes arqueològiques ens porten fins a les vitrines de l'exposició permanent, on contemplem els rastres de les persones que van omplir la ciutat de vida. Es tracta d'una oportunitat molt especial de trepitjar i descobrir els secrets d'El Born CCM en un horari diferent a l'habitual. I també amb una il·luminació que fa la visita única.

255
ASSISTENTS

17
GRUPS

VISITA GUIADA. "FRANCO, VICTÒRIA, REPÚBLICA. IMPUNITAT I ESPAI URBÀ"

Durant els mesos finals del 2016 es va posar a disposició dels visitants la possibilitat de fer una visita guiada a la mostra per tal de conèixer amb més profunditat els continguts i el nivell de reflexió sobre l'ús d'elements simbòlics o monuments en l'espai urbà i com aquestes pràctiques canvien (o no tant) en funció dels sistemes polítics o moments històrics.

39
ASSISTENTS

74
GRUPS

ITINERARIS URBANS
LA CIUTAT QUE MIRAVA CAP AL FUTUR

Per què conviuen en l'actualitat un jaciment del primer quart del segle XVIII amb l'estructura de ferro i vidre d'un mercat de finals del segle XIX? Coneixem els projectes urbanístics que van donar lloc al Mercat del Born i el Parc de la Ciutadella, tot copçant l'impacte de la Revolució Industrial i la influència de l'arquitectura europea en aquestes noves construccions. L'itinerari ens permet reconèixer una ciutat que mirava cap al futur en la Barcelona del segle XIX.
(17 i 31 de gener, 21 de febrer, 3 i 17 d'abril, 15 i 29 de maig i 12 de juny)

37
ASSISTENTS

8
GRUPS

ITINERARIS URBANS
EL BORN: SIS SEGLES DE PROGRÉS COMERCIAL

Gremial, menestral, industrial, turístic... Aquests són alguns dels trets que han definit el barri del Born i l'han convertit en un dels principals centres de comerç i de l'economia de Barcelona des del segle XIV fins a l'actualitat. En aquest itinerari pels carrers i el patrimoni del Born, descobrim com Barcelona ha esdevingut una capital econòmica de primer ordre gràcies a la feina dels seus ciutadans.
(10 i 24 de gener, 14 i 28 de febrer, 20 de març, 10 d'abril, 8 i 22 de maig, 5 i 19 de juny; 2, 16 i 30 d'octubre, 13 i 27 de novembre i 11 de desembre)

164
ASSISTENTS

16
GRUPS

ITINERARIS URBANS
LES VEUS SILENCIADES: LES DONES DEL 1700

A través d'un itinerari pel jaciment i pel barri del Born, coneixem el testimoni de dones que van viure la Barcelona del 1700, dones silenciades per una societat patriarcal que les va condemnar a un paper secundari en la vida social i en la memòria. Amb elles, reflexionem entorn de l'imaginari que es projectava en la dona i en la seva realitat, moltes vegades contradictòria.
(6 i 13 de març; 8, 15, 22 i 29 de juliol; 5, 12, 19 i 26 d'agost; 9 i 23 d'octubre; 6 i 20 de novembre; 4 i 18 de desembre)

101
ASSISTENTS

11
GRUPS

ITINERARIS URBANS
CARNESTOLTES, FESTA I LLIBERTAT

La Barcelona del 1700 vivia amb una energia desbordant les celebracions i convertia el Carnestoltes en la festa més important de la ciutat durant la qual, els barcelonins i les barcelonines, s'abocaven a un temps de diversió i disbauxa previ a les austeritats de la Quaresma. Recorrent els carrers de la ciutat revivim l'esplendor i el lluïment d'aquesta festa en el context d'una societat moderna i econòmicament pròspera.
(7 de febrer)

16
ASSISTENTS

Es va realitzar només un itinerari específic per aquesta festivitat

ITINERARIS URBANS
ITINERARI ESPECIAL SANT JORDI

Recorregut que permet descobrir el jaciment del Born i el seu entorn urbà a través de diverses obres de la literatura catalana. Amb Santiago Rusiñol, Josep M. de Sagarra, Joan Maragall, Serafí Pitarra o Albert Sánchez Piñol revivim els fets que van tenir lloc a la Barcelona de principis del segle XVIII i descobrim les empremtes de la literatura en el traçat urbà de la ciutat.
(24 d'abril)

12
ASSISTENTS

Es va realitzar només un itinerari específic per aquesta festivitat

ITINERARIS URBANS
LA RIBERA 1700. VISITA GEOLOCALITZADA

Les restes arqueològiques conservades al Born tenen continuïtat a tot el barri de la Ribera. De fet, alguns dels carrers i edificis que encara avui contemplem *in situ* a l'entorn de Santa Maria del Mar, el Fossar de les Moreres o la plaça Palau en són coetanis. Aquest itinerari ofereix un passeig virtual gràcies a la geolocalització. Tot caminant pels carrers actuals, veiem el barri en 3D i els edificis més singulars que el caracteritzaven.
(9, 16, 23 i 30 de juliol i el 6, 13, 20 i 27 d'agost)

23
ASSISTENTS

4
GRUPS

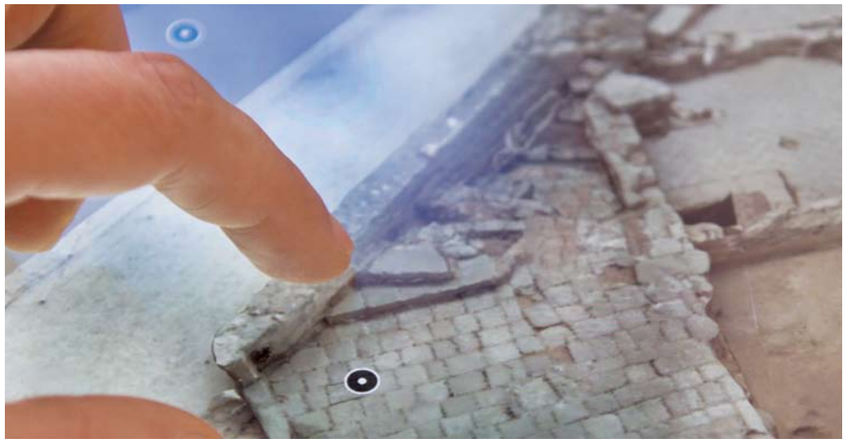

2.3.5. ACTIVITATS. ALTRES

En aquest apartat fem un repàs a tota una sèrie d'activitats realitzades a El Born CCM durant el 2016 i que van des de la celebració de la tercera edició del DO Europa, passant per la Setmana de la Cultura Prohibida o el programa d'exposicions itinerants Born.cat que es va desenvolupar en diferents localitats de la geografia catalana. També inclou activitats específiques realitzades per a dates molt particulars com Carnaval, Nadal o La Nit dels Museus, entre d'altres.

TOTAL
2016

17
ACTIVITATS

69.139*
ASSISTENTS

** Tant la xifra real d'activitats com la de visitants o participants pot ser superior degut a que cada una d'elles inclou tallers, taules rodones, fires... moltes de caràcter gratuït i molt difícils de quantificar.*

DESCOBRIM EL TERRITORI BORN.CAT

Un cop al mes convidem al cor de Barcelona a un territori per conèixer tot el seu patrimoni cultural, natural i gastronòmic. Volem omplir tant l'interior d'El Born CCM com la plaça exterior de tallers, concursos, activitats i espectacles musicals i visuals per a tota la família. I també d'una fira gastronòmica, perquè tots els visitants puguin degustar les especialitats de cada territori.

En col·laboració amb la revista Descobrir Catalunya.

41.181*
ASSISTENTS

** Aquesta xifra fa referència a les dades totals de persones que van visitar el Centre durant la celebració de les jornades.*

DESCOBRIM L'ALTA RIBAGORÇA

La nostra primera jornada la dediquem a l'Alta Ribagorça, una comarca que aglutina al seu interior tot un seguit de riqueses naturals i culturals que són trets distintius del nostres país, com el conjunt romànic de la vall de Boí, reconegut per la UNESCO com a Patrimoni de la Humanitat
La jornada inclou: fira de productes agroalimentaris, exposicions de falles, tallers infantils, familiars i gastronòmics, rondalles i contes tradicionals, espectacles musicals i fi de festa amb l'actuació d'acordions diatònics i cremada de falles a la plaça Comercial.
(dissabte 23 de gener)

8.564
ASSISTENTS

DESCOBRIM EL RIPOLLÈS

Ubicat entre muntanyes, al bell mig dels Pirineus, el Ripollès gaudeix d'uns paisatges únics, com la vall de Núria o la serra Cavallera. Però és també una terra de mites i llegendes que ens permet fer un viatge a temps passats tot seguint les passes del comte Arnau o revivint els orígens comtals del nostre país.

* Durant la jornada celebrada a El Born CCM, es desenvolupen, com en el cas anterior, tota una sèrie de tallers gastronòmics, musicals, de contes i rondalles, infantils, d'artesania... I fi de festa, ja sigui a la plaça Comercial o a la Sala Moragues.
(dissabte 20 de febrer)

7.877
ASSISTENTS

DESCOBRIM TORTOSA

Tortosa és una ciutat plena d'encant impregnada del llegat de tres grans cultures: cristiana, àrab i jueva. Banyada pel riu Ebre i amb un ric patrimoni artístic i cultural, rememora cada any, en una festa que portem al Born, la seva esplendor com a capital del Renaixement.

* Durant la jornada celebrada a El Born CCM, es desenvolupen, com en el cas anterior, tota una sèrie de tallers gastronòmics, musicals, de contes i rondalles, infantils, d'artesania... I fi de festa, ja sigui a la plaça Comercial o a la Sala Moragues.
(dissabte 19 de març)

9.491
ASSISTENTS

DESCOBRIM LES GARRIGUES

9.233
ASSISTENTS

Envoltada de fortaleses i castells, la comarca de les Garrigues conté alguns dels jaciments arqueològics més importants del nostre país, com els Vilars d'Arbeca o el conjunt rupestre de la Roca dels Moros, al Cogul, declarat Patrimoni Mundial per la Unesco. En aquesta terra d'oliveres i ametllers, amb una rica tradició gastronòmica elaborada a partir de productes autòctons, la cuina típica té en l'oli el seu principal ingredient.

* Durant la jornada celebrada a El Born CCM, es desenvolupen, com en el cas anterior, tota una sèrie de tallers gastronòmics, musicals, de contes i rondalles, infantils, d'artesania... I fi de festa, ja sigui a la plaça Comercial o a la Sala Moragues.
(dissabte 16 d'abril)

DESCOBRIM L'ANOIA

6.016
ASSISTENTS

Cruïlla de camins des de temps remots, la industrialització va portar la comarca de l'Anoia a una expansió sense precedents fins a convertir-la en un dels motors económics del país, gràcies al sector tèxtil i, sobretot, a les adoberies de pells. Terra de castells i fortificacions, atresora joies medievals, com el castell de Claramunt o el de Boixadors. El Modernisme també hi va deixar la seva empremta.

* Durant la jornada celebrada a El Born CCM, es desenvolupen, com en el cas anterior, tota una sèrie de tallers gastronòmics, musicals, de contes i rondalles, infantils, d'artesania... I fi de festa, ja sigui a la plaça Comercial o a la Sala Moragues.
(dissabte 21 de maig)

LA SETMANA DE LA CULTURA PROHIBIDA

1.139
ASSISTENTS

En uns temps com els actuals, a El Born CCM volem donar suport a la llibertat d'expressió i posar en relleu el gran valor que té, per a un món democràtic i just, la garantia del dret universal a l'accés lliure i obert a tot tipus d'informació.

Del 24 al 29 de maig
La Setmana de la Cultura Prohibida vol ser una cita anual per reflexionar sobre les prohibicions del passat i actuals. Prohibicions i censures aplicades a totes les formes culturals i artístiques (llibres, música, cinema, espectacles) i que tenen diverses modalitats: la censura reglamentada, la censura subtil i encoberta del consell i la recomanació, l'autocensura (la més efectiva de totes), la censura per inundació (per sobreabundància d'informació), etcètera.
Una reflexió amb trobades i debats públics amb autors, creadors, periodistes i altres professionals de l'àmbit cultural: editors, llibreters, bibliotecaris, etc.

La Setmana de la Cultura Prohibida de 2016 va començar amb una taula rodona per fer balanç de l'actualitat pel que fa a prohibicions i censures en la cultura i les arts. **A continuació va endinsar-se en l'eix temàtic principal: la música prohibida**. Així, es van repassar cantants, àlbums i lletres que han sofert persecució per part d'autoritats repressores, per a les quals la música sol ser una de les expressions més genuïnes de la voluntat de llibertat. Mitjançant debats, la projecció de documentals, concerts i una exposició sobre la censura, es van descobrir unes realitats que moltes persones han patit en primera persona.
El cap de setmana va ser temps dedicat a la lectura, amb el Mercat dels Llibres Prohibits, on es van poden trobar autors i obres clàssiques i actuals objecte de censura. La fira es va complementar amb presentacions, diàlegs entre autors i editors, espectacles familiars i tallers.

MÉS ACTIVITATS

CARNAVAL

Per Carnestoltes el món es capgira! A El Born CCM obrim les portes i donem la benvinguda a la reina Belluga, la representant de la disbauxa, l'excés i l'eufòria. Inclou les activitats "Focs de Carnaval i Sarau de l'Arribo", "Presentació de la reina Belluga", "Taller de màscares i barrets", "Cercavila, taronjada i sarau de Carnaval".
(del 4 al 7 de febrer)

1.378
ASSISTENTS

LA NIT DELS MUSEUS

A El Born CCM volem que la nit dels museus sigui una nit màgica, onírica i sorprenent. Per això proposem dos viatges: un, fet de passejos pel passat, amb circuits des de la nostra balconada. I l'altre, al cor de la memòria de l'edifici del Born, amb un calidoscopi d'imatges plenes de poesia projectades a la seva cúpula.
(21 de maig)

11.398
ASSISTENTS

GREC FESTIVAL / VEUS PARAL·LELES 14: DE SÚNION A SANT PERE DE RODES. SIS POETES

Tres poetes grecs i tres de catalans, de tres generacions, diuen la seva poesia. A partir d'un guió, una actriu enllaça les sis obres poètiques i recita en català a Catalunya i en grec a Grècia els poemes que el mateix poeta ha recitat en català o en grec.
(3 de juliol)

63
ASSISTENTS

SETEMBRE A EL BORN CCM
LA CÀPSULA DEL TEMPS

Sala Casanova (projecció)

5.976
VISITANTS

Audiovisual d'animació que permet un viatge a la Barcelona romana i fins a la del 1700, però també al moment de la destrucció de la Ciutadella, a la Barcelona de l'Exposició Universal del 1888 o al Born quan era el mercat majorista de la ciutat. Una càpsula del temps amb els avenços tecnològics més agosarats per a viatjar a través dels segles i les dècades.
(Es va poder veure de l'1 al 30 de desembre de 2016. D'accés gratuït)

Sinopsi: L'Eulàlia és una científica apassionada i entusiasta que, amb l'ajuda d'una intel·ligència artificial superdesenvolupada, ha creat una màquina per viatjar en el temps. Després d'acabar d'ultimar les fórmules teòriques li calen voluntaris per fer la primera prova pràctica.

Viatge pels diferents períodes històrics de Barcelona, des de la perspectiva del mercat del Born.

BIG DRAW

Un any més El Born CCM s'afegeix al Big Draw, la gran festa del dibuix que se celebra a Barcelona. Enguany fem un taller per a tots els públics, Medievart, a càrrec de l'artista plàstica Anna Anglès.
(30 d'octubre)

1.400
ASSISTENTS

DAU AL BORN

A causa de l'èxit de l'edició de l'any passat, tornem a oferir una jornada de Dau al Born, la gran festa de participació i creativitat amb el joc com a protagonista. Adreçat a tota classe de públic, enguany l'àmbit temàtic és el segle XX.
(26 de novembre)

628
ASSISTENTS

NOVEL·LA HISTÒRICA

A El Born CCM el mes de novembre és el temps de la Setmana de la Novel·la Històrica, que ja arriba a la seva quarta edició. Tornem a mirar el passat amb els ulls dels novel·listes del present amb una programació plena de taules rodones, itineraris i activitats diverses, i que com sempre té com un dels seus actes principals el lliurament del Premi Internacional de Novel·la Històrica Barcino al Saló de Cent de l'Ajuntament.
(Del 7 a l'11 de novembre)

** No disposem de dades d'aquestes activitats*

BARCELONA 1700. DRET, CONFLICTES I JUSTÍCIA

Presentació del dotzè i darrer títol de la col·lecció "Barcelona 1700", dirigida per Albert Garcia Espuche i iniciada el 2008. En aquest volum, sis historiadors, tres dels quals especialitzats en història del dret, ens apropen diversos aspectes del dret i la justícia a la Barcelona de fa 300 anys.
(29 de novembre)

** No disposem de dades d'aquestes activitats*

ACTIVITATS ESPECIALS DE NADAL

Durant les dates assenyalades de Nadal es decora El Born CCM d'una forma molt especial, màgica i plena de llum, d'acord amb la singularitat d'aquestes festivitats, i s'organitzen una sèrie d'activitats com per exemple "Un Nadal de Pastorets", que enguany es van seguir a la sala Moragues. També, i per primer cop, s'ofereixen visites guiades de 30 minuts al jaciment, gratuïtes, per a tots aquells en poder fer un "Tast d'hivern" sobre les particularitats d'aquell període i la Barcelona d'inicis del segle XVIII.
(Del 20 de desembre al 7 de gener)

** No disposem de dades d'aquestes activitats*

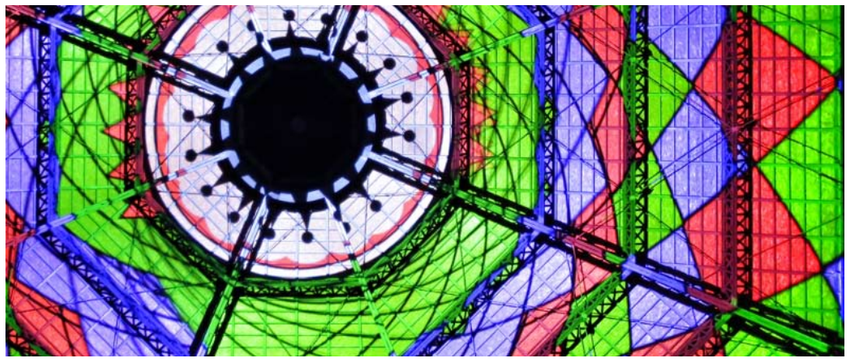

2.3.6. DADES.

ACTIVITATS 2016. EL BORN CCM

174.829*
ASSISTENTS

1.679
ACTIVITATS

* La xifra total de públic pot ser superior donat que no es disposa de dades d'algunes d'elles, de caràcter gratuït i molt difícils de quantificar. Les dues xifres (superiors) inclouen visitants a les exposicions i activitats escolars.

PER TIPOLOGIES: PÚBLIC

HISTÒRIA, LITERATURA I REFLEXIÓ	1.694
MÚSICA, ART I CREACIÓ	9.002
ACTIVITATS FAMILIARS	4.379
ITINERARIS I VISITES GUIADES	6.589
EXPOSICIONS	72.958
ALTRES	69.139
ACTIVITATS ESCOLARS	11.068

GRÀFIC, PER TIPOLOGIES I PÚBLICS (%)

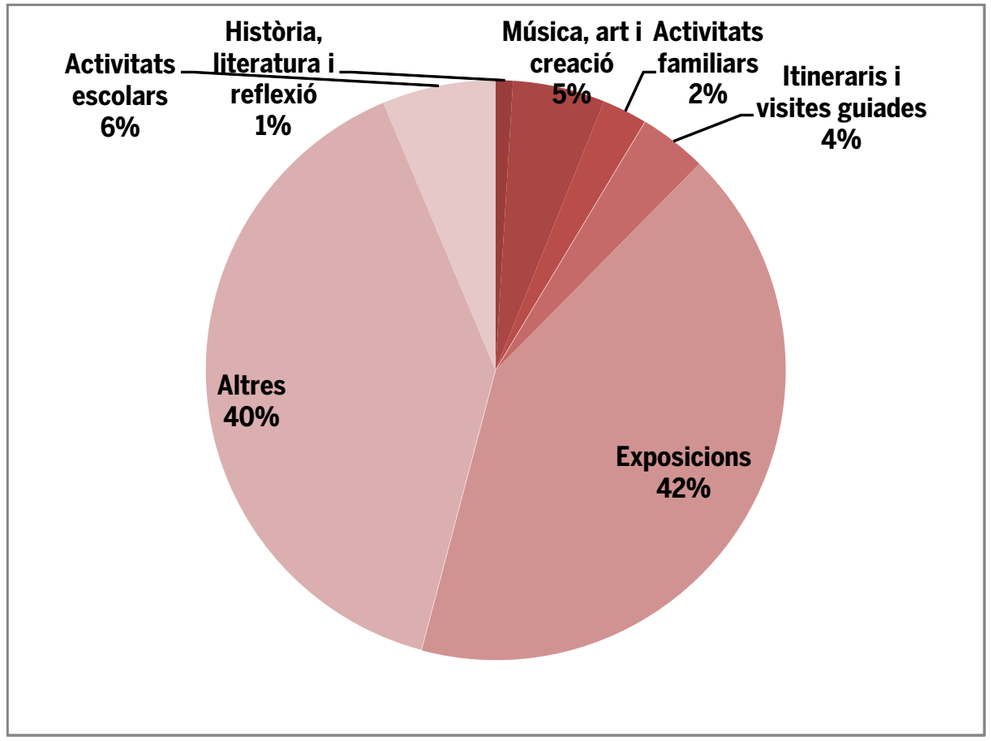

EVOLUCIÓ XIFRES ANUALS DE VISITANTS A LES EXPOSICIONS (2016)

EXPOSICIÓ PERMANENT. TOTAL VISITANTS: 46.607
EXPOSICIÓ TEMPORAL. SETGE 1714: 14.099
EXPOSICIÓ TEMPORAL. "FRANCO, VICTÒRIA, REPÚBLICA": 12.252*
(Inclou dades fins al 8 de gener de 2017)*

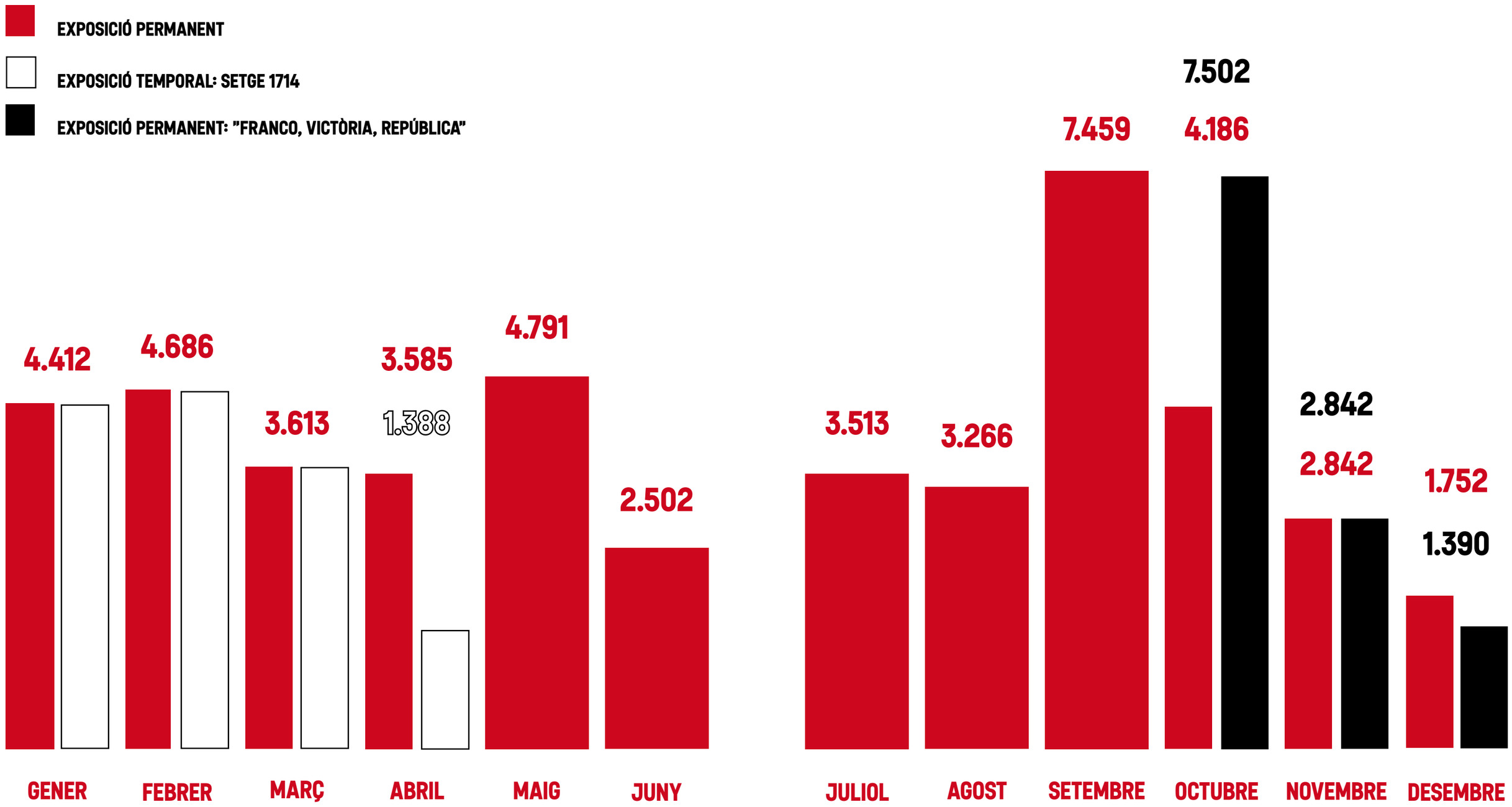

2.4. ACTIVITATS ESCOLARS

La proposta de tallers, visites i activitats adreçades a grups escolars han tingut des del seu inici molt bona acceptació entre els visitants. Mostra d'això són les xifres en dades absolutes que reflecteixen aquesta realitat i que amb petites variacions any rere any demostren l'aposta d'escoles i instituts per incloure en la seva oferta curricular la visita i l'aprenentatge a El Born CCM.

Les activitats adreçades a escoles, per tant, representen un dels eixos definitoris de la identitat del Centre.

459
GRUPS ESCOLARS

11.068
ALUMNES

El nostre programa educatiu s'articula a partir de quatre blocs temàtics que agrupen de manera sintètica els continguts que es treballen a les diferents activitats:

- GREMIS, COMERÇ I VIDA QUOTIDIANA.
- PATRIMONI, CULTURA I ARQUEOLOGIA.
- CIUTAT, URBANISME I PAISATGE.
- POLÍTICA I LLIBERTATS.

A partir d'aquests blocs es revisa i es posa en valor un període històric fonamental per entendre la Barcelona i la Catalunya contemporànies i, d'aquesta manera, es propicia una mirada calidoscòpica sobre la història de la ciutat i del país, des de narratives que ens permeten treballar les diferents representacions que configuren els discursos al seu voltant. El nostre objectiu és desvetllar l'interès per la pròpia història, per a la qual cosa facilitem els instruments per conèixer el passat, entendre el present i participar activament en la construcció del futur.

DESCRIPCIÓ PRINCIPALS ACTIVITATS PER A ESCOLES, PER BLOCS TEMÀTICS:
GREMIS, COMERÇ I VIDA QUOTIDIANA

Com la Barcelona de principis del XVIII va esdevenir una ciutat pròspera i dinàmica? A l'època moderna la ciutat va viure un auge econòmic i comercial que es reflectia en el benestar i la vida quotidiana de les persones. En una Barcelona connectada al món, van sorgir noves oportunitats comercials que definien nous consums i noves maneres de viure, i que van modificar l'activitat dels gremis i oficis de la ciutat.

Les cases que configuren el jaciment del Born i la cultura material trobada a les excavacions són una font de coneixement rica per apropar-nos a la societat del 1700.

Us proposem cinc activitats per descobrir la vida quotidiana, els comerços i la societat del XVIII que van establir les bases del món en què vivim.

UN MATÍ DE CONTES AL BORN: La història és plena d'històries, conegudes i desconegudes, grans i petites, alegres i tristes. A partir de les aventures de la Marianna, el Peret i el Mateu proposem una descoberta de la Barcelona de fa tres-cents anys per conèixer com eren les cases i els carrers de la ciutat i quins eren els gustos, els costums i els anhels de les persones que hi van viure. Farem una lectura dinamitzada dels contes de la col·lecció d'El Born CCM.

CASA I BUTXACA: Com ens defineixen les nostres coses? En quina mesura els interiors domèstics reflecteixen la manera de ser de les persones que hi habiten i l'època en què viuen? Coneixerem la vida i les persones de la Barcelona del 1700 gràcies als seus espais domèstics. Començarem amb una activitat de

recerca al taller per reflexionar sobre la cultura material que ens envolta, i seguidament visitarem tres cases del jaciment arqueològic

UNA CIUTAT OBERTA AL MÓN: Com les activitats econòmiques i les relacions comercials d'una ciutat creen una xarxa que la fa créixer i la connecta amb el món? Coneixerem el paper de Barcelona com a centre director i distribuïdor de mercaderies dins el territori i a escala mundial, i construirem el mapa econòmic de la Barcelona del segle XVIII.

ARTESANS I COMERCIANTS A LA BARCELONA DE 1700: Quins aspectes de la vida quotidiana del 1700 mostren que Barcelona era una ciutat dinàmica, pròspera i comercial? Coneixerem la Barcelona de principis del segle XVIII a partir d'una aproximació als comerços i als gremis de l'època.

LA CIUTAT DEL BORN: Com es pot reconstruir la vida d'una ciutat a partir de la documentació notarial i de les restes arqueològiques? Ens aproparem a la història i la vida de la Barcelona del 1700 en la seva dimensió social, econòmica i urbana. Trepitjant els carrers i les cases del jaciment coneixerem com eren els negocis i els habitants de l'antiga Vilanova de Mar i constatarem la importància comercial de la Barcelona de l'època mentre reflexionem sobre les conseqüències de l'enderroc de l'àrea urbana conservada a El Born CCM.

PATRIMONI, CULTURA I ARQUEOLOGIA

Com el patrimoni arqueològic o la literatura ens ajuden a aproximar-nos al nostre passat? El ric patrimoni arqueològic, documental i literari vinculat al jaciment del Born ens brinda l'oportunitat d'acostar-nos a la Barcelona del 1700 des d'una perspectiva plural i abordar un període clau de la nostra història recent. Gràcies a les

diferents fonts podem comprendre la macrohistòria de l'Europa del XVIII i, alhora, analitzar en detall la microhistòria que ens acosta a la vida quotidiana de les cases i els carrers de la Barcelona moderna. Us proposem quatre activitats que, sota una mirada transversal, ens aproximaran a la història moderna a través del jaciment del Born.

ARQUEÒLEGS AL BORN: Com ens permet conèixer el passat, l'arqueologia? Quines són les eines de l'arqueòleg per construir el seu coneixement? L'arqueologia és una ciència fonamental que ens permet aprendre coses tant de la nostra història més remota com de la més recent. Des del present, l'arqueòleg treballa amb una metodologia científica per tal de recuperar i interpretar la informació que hi ha darrere de cada vestigi, de cada pedra o de cada objecte del passat que ha arribat fins als nostres dies. A partir d'objectes, mapes i materials ens acostarem a la feina de l'arqueòleg i al seu mètode de treball.

LES PARAULES DEL BORN: LA CIUTAT VISTA AMB PLOMA D'ESCRIPTOR: Com podem evocar el passat i construir la nostra memòria col·lectiva a través de la literatura? Donarem veu als escriptors de tots els temps que ens descriuen la vida a l'antiga Vilanova de Mar i de l'actual barri del Born, mentre comprenem la importància de les paraules i dels relats en la construcció de la nostra cultura.

LA CIUTAT DEL BORN: Com es pot reconstruir la vida d'una ciutat a partir de la documentació notarial i de les restes arqueològiques? Ens aproparem a la història i la vida de la Barcelona del 1700 en la seva dimensió social, econòmica i urbana. Trepitjant els carrers i les cases del jaciment coneixerem com eren els negocis i els habitants de l'antiga Vilanova de Mar i constatarem la importància comercial de la Barcelona de l'època, mentre reflexionem sobre les conseqüències de l'enderroc de l'àrea urbana conservada a El Born CCM.

CIUTAT, URBANISME I PAISATGE

Com l'urbanisme d'una ciutat ens parla de les seves activitats econòmiques i socials, i de la seva història? Tota ciutat constitueix una manera d'estar i d'entendre el món que es tradueix en l'articulació del seu paisatge. En aquest sentit, el conjunt arqueològic del Born i el seu entorn urbà són uns espais fonamentals per entendre el funcionament de la ciutat del XVIII i la seva evolució fins al segle XX. Oferim cinc activitats per aprendre a llegir les empremtes del passat en l'urbanisme, per entendre l'impacte de la vida quotidiana, el comerç i l'activitat industrial en el teixit urbà i per reconèixer la projecció de futur de la ciutat.

BORN, BORNET: Com els esdeveniments històrics modifiquen el paisatge urbà de les ciutats? La ciutat de Barcelona, tal com la coneixem avui dia, és el resultat d'un seguit de canvis i continuïtats en el seu urbanisme que, durant més de dos mil anys, han anat definit el traçat dels carrers i el paisatge dels edificis.

VIATGE A LA HISTÒRIA D'UNA CIUTAT: Com el jaciment arqueològic i la cultura material trobada a les excavacions ens apropen a la vida quotidiana de la ciutat del 1700? Descobrirem a la Barcelona moderna una ciutat dinàmica, oberta i connectada al món, i veurem l'impacte dels esdeveniments històrics de principis del segle XVIII a l'àrea més activa de la ciutat.

VIURE UN MATÍ AL BORN, EXPLOREM LA HISTÒRIA DE LA CIUTAT: De quina manera la història de Barcelona queda copsada en els carrers de la ciutat actual? Iniciarem un viatge per la Barcelona del 1700 i resseguirem les empremtes de la història en la ciutat actual. A partir d'estacions didàctiques contrastarem documents, imatges i planimetries amb el jaciment arqueològic per reconèixer les cases i els comerços més emblemàtics de l'antiga Vilanova de Mar.

CARTOGRAFIA DEL 1714: A quins espais de la Barcelona actual s'evidencia que la ciutat és hereva del segle XVIII? Entendrem l'impacte de la guerra i les seves conseqüències en el teixit urbà de la ciutat.

EL BORN I LA CIUTADELLA: Quines circumstàncies històriques i urbanístiques van determinar el creixement de Barcelona des de començament del segle XVIII fins a finals del segle XIX. Partint del teixit urbà de la Barcelona moderna, coneixerem les transformacions vinculades als processos històrics que desencadenaran el plantejament de la construcció d'una nova ciutat al segle XIX. La visita a l'exposició "Barcelona 1700. De les pedres a les persones" ens permetrà de copsar les estructures urbanes de la ciutat al llarg del temps i situar-hi el jaciment arqueològic. Seguidament farem un itinerari per l'entorn del mercat per conèixer l'impacte de la revolució industrial en l'arquitectura i els projectes urbans d'una ciutat que mirava cap al futur.

POLÍTICA I LLIBERTATS

Per què en l'època moderna Catalunya va esdevenir un escenari del conflicte entre l'absolutisme i el parlamentarisme? El jaciment del Born ens brinda una oportunitat excepcional per acostar-nos als esdeveniments històrics de principis del segle XVIII i per reflexionar sobre els diferents models polítics de l'època moderna i les llibertats reivindicades pels ciutadans en un context de canvis socials i de noves oportunitats econòmiques. Presentem tres activitats que ens permetran analitzar i comprendre les causes polítiques de la Guerra de Successió i el paper que hi va jugar Catalunya, avaluar l'impacte dels setges que van afectar la vida quotidiana i l'activitat econòmica de Barcelona i conèixer les conseqüències polítiques de la desfeta tant en els pols de la ciutat com en el seu traçat urbà.

1714, EL MÓN EN GUERRA: Com van condicionar els diferents sistemes polítics i els interessos econòmics l'esclat de la Guerra de Successió? Ens endinsarem en un conflicte de caire internacional i coneixerem quins territoris hi estaven implicats i quines visions del món els van empènyer a entrar en el conflicte.

LA CIUTAT ASSETJADA: Quin propòsit es persegueix quan s'assetja una ciutat i com afecta el setge la vida quotidiana de les persones? Ens aproparem a les causes que van impulsar el setge del 1714 a Barcelona i a la resolució del conflicte a la batalla de l'11 de setembre. Reflexionarem sobre com va afectar la vida quotidiana dels barcelonins i identificarem els principals escenaris on es van desenvolupar els combats.

EL BORN SOTA LES BOMBES: Com podem llegir les empremtes del setge del 1714 al jaciment del Born? Coneixerem els espais arqueològics que van ser escenari de la batalla de l'11 de setembre del 1714. Recorrent els carrers i les cases del jaciment coneixerem com vivien els barcelonins a començament del segle XVIII i com els diferents setges que va patir la ciutat van afectar la vida quotidiana i les activitats comercials i socials. Seguidament, amb el suport de materials gràfics i recursos audiovisuals, analitzarem la Guerra de Successió i el paper de Catalunya en el conflicte, i reflexionarem sobre l'impacte que va tenir la desfeta en la ciutat i els seus habitants.

CASALS D'ESTIU

T'agradaria aprofitar les vacances d'estiu per fer un viatge en el temps?
Durant 5 setmanes et convidem a conèixer tots els secrets de la Barcelona de fa 300 anys.
Si tens entre 6 i 12 anys, anima't a fer tallers, rutes i jocs que faran història!

Contes amb molta història!
La història és plena d'històries. Et convidem a viure el 1700 amb les aventures de la Marianna, el Peret i el Mateu, i crear un conte a partir de les seves històries. Com es construeix un personatge de conte? Què en podem aprendre? Durant la setmana responem aquestes i altres preguntes amb tallers d'escriptura creativa i de dibuix, i acabem construint plegats un llibre il·lustrat.
Del 28 de juny a l'1 de juliol

Arqueo... què?
Arqueologia! Busquem nenes i nens curiosos, amants de la història i dels misteris que amaga, que ens ajudin a conèixer tots els secrets del jaciment del Born i de la Barcelona moderna. Aprenem com és la feina d'un arqueòleg, com interpreta les troballes que fa i com és capaç d'extreure'n coneixements. Descobrirem el nostre passat i acabarem imaginant què pensaran de nosaltres els arqueòlegs del futur.
Del 5 al 8 de juliol

Barcelona, gran mercat
Fa 300 anys Barcelona era un gran mercat obert al món... S'hi podien trobar les mercaderies més fines vingudes d'arreu i els artesans catalans intentaven competir amb les modes i invents més exclusius. Al mateix temps, els mercaders i comerciants iniciaven noves rutes per comprar i vendre els seus productes.
Del 12 al 15 de juliol

Vida de jocs i festes
Sabies que a la Barcelona del 1700 hi havia 110 dies de festa a l'any? Als barcelonins i barcelonines els agradava reunir-se a les tavernes, disfressar-se o anar als triquets a fer partides de daus i de cartes. S'hi divertien, jugaven... i feien trampes! Durant tota la setmana aprenem a passar-nos-ho bé com a l'època dels nostres avantpassats.
Del 19 al 22 de juliol

So many stories from Barcelona's history: life is theater at Born
Once upon a time in Barcelona, Marianna, Peret and Mateu experienced amazing adventures! Do you want to be a part of them? Their stories will bring you closer to the history of a dynamic and vivid city, 300 years ago. Get involved! Play a role, create new characters and adventures based on yesterday's daily life.
Del 26 al 29 de juliol

ELS CASALS D'EL BORN CCM, ADREÇATS A ENTITATS DE LLEURE

Activitats d'estiu adreçades a entitats de lleure que organitzen casals d'estiu. Tallers matinals per a infants de 6 a 12 anys, que combinen l'aprenentatge i la diversió.

Arqueòlegs al Born
L'activitat proposa una aproximació a l'arqueologia i a la història com a eines científiques de coneixement, a través de la descoberta del jaciment arqueològic del Born.

Construïm el mercat del Born
L'activitat ofereix l'oportunitat de conèixer l'arquitectura europea del ferro, present a la Barcelona de finals de segle XIX.

Born, Bornet
L'activitat té com a finalitat apropar-se a la Barcelona de l'època moderna i comprendre les continuïtats i els canvis en l'estructura urbana fruit dels diferents esdeveniments històrics. Els nens i nenes, gràcies a l'experimentació personal, construiran la ciutat del 1700 amb blocs de LEGO i hi hauran de situar infraestructures cases, horts i muralles en un plànol de la ciutat de grans dimensions.

Barcelona: una ciutat oberta al món
L'activitat permet conèixer i evocar com era la Barcelona del 1700 a partir dels objectes i materials trobats a les intervencions arqueològiques efectuades al subsòl de l'antic mercat del Born i els seus voltants.

La ciutat de la xocolata
L'activitat es concep com una descoberta de la Barcelona del 1700 mitjançant la seva cultura gastronòmica. A partir dels productes alimentaris que es venien a les adrogueries, coneixerem la prosperitat de la ciutat, on productes emblemàtics com els dolços i la xocolata defineixen el perfil d'una societat i d'una manera de viure.

El joc a la barcelona del 1700
L'activitat té el propòsit d'evocar la passió dels barcelonins del 1700 per la música i els jocs. El fil conductor és la vocació lúdica de la ciutat, que ens permetrà localitzar els diferents espais de joc al jaciment del Born, i descobrir com l'entreteniment formava part de la quotidianitat dels seus habitants.

La ciutat regalada: festes a la Barcelona del 1700
L'activitat permet apropar-se al 1700 i recrear com es vivien les festes de la Barcelona d'aquella època. Es planteja com una visita a l'entorn immediat del Born, on trobarem cultura i diversió.

Històries i misteris al Born
L'activitat ofereix l'oportunitat d'aproximar-nos a la vida quotidiana de la Barcelona del 1700, a la gent que vivia a les llars conservades al jaciment de l'antic mercat del Born, als fets del 1714 i als anys següents, fins al seu enderrocament.

Una ciutat de contes
L'activitat es planteja com una descoberta de la Barcelona del 1700 amb tres personatges de conte: la Marianna, el Peret Gafarró i el Mateu.

DADES 2016: ACTIVITATS ESCOLARS A EL BORN CCM

Al llarg del l'any 2016, **11.068 alumnes** han realitzat alguna activitat escolar a El Born CCM. El major índex de participació ha tingut lloc de setembre a desembre, amb 4.575 (el 41 % del total). Seguit de la participació en els mesos de gener a març, amb 3.525 alumnes (el 32 % del total). Els mesos d'abril a juny s'han rebut 2.704 alumnes, una davallada explicable ja que el trimestre acadèmic va ser molt breu després de Setmana Santa.

Finalment els mesos d'estiu comptabilitzem 264 alumnes participants en casals d'estiu.

3.525
GENER-MARÇ

2.704
ABRIL-JUNY

264
CASALS ESTIU

4.575
SET.- DESEMBRE

VISITES AMB MÉS DEMANDA

Les activitats que més demanda han tingut han estat les vistes guiades al jaciment, que inclouen una visita al jaciment arqueològic combinada amb la visita a les exposicions del centre, les quals representen un 61 % del total de la participació i han aplegat un total de 282 grups.

D'entre les dues tipologies, la més demanada ha sigut "La ciutat del Born" amb un total de 184 grups, el 40 % de la participació. L'activitat "El Born sota les bombes" ha aplegat a 98 grups, el 21 % de la participació total. Cal tenir en compte que al segon trimestre del 2016 l'activitat va deixar de ser ofertada degut a que es va desmuntar l'exposició "*Donec perifciam.* Fins aconseguir-ho".

184
GRUPS "LA CIUTAT DEL BORN"

ACTIVITATS MÉS SOL·LICITADES PEL PÚBLIC ESCOLAR

Pel que fa a les activitats més sol·licitades al llarg de l'any 2016, destaquen les dues activitats que inclouen la visita al jaciment. "La ciutat del Born" amb 185 grups i "El Born sota les Bombes" amb un total de 98 grups. Aquestes dues activitats es dirigeixen a alumnes que cursen etapes educatives iguals o superiors a l'Educació Secundària.

La tercera activitat més demandada és la visita dinamitzada, "Viatge a la història d'una ciutat" amb 34 grups, seguida del taller "La ciutat assetjada" amb 26 grups escolars.

98
GRUPS "EL BORN SOTA LES BOMBES"

Així doncs destaquem que les visites comentades al jaciment, la visita dinamitzada i el taller són les modalitats de visita que més demanda tenen entre les escoles.

PER ETAPES ESCOLARS

Pel que fa a la participació per etapes escolars, constatem que els grups que més han visitat el centre són els d'Educació Secundària amb un total de 307 grups, representant el 67 % del total de participació. És concretament el segon cicle d'ESO el que major nombre d'alumnes ha aplegat, amb un total de 219 grups. Dada que casa amb la participació en les visites guiades al jaciment "El Born sota les bombes" i "La ciutat del Born".

És també remarcable la participació d'alumnes de primària, amb un total de 124 grups, que representa el 27 % del total. Destaquem que principalment la majoria dels alumnes de primària eren de cicle superior de primària, un total de 96 grups.

307
GRUPS EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

124
GRUPS EDUCACIÓ PRIMÀRIA

2.5. DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ. INDICADORS

En aquest apartat fem un repàs a alguns dels principals indicadors corresponents a la comunicació i difusió de les diverses activitats realitzades durant el 2016 així com a les inherents a la promoció de la naturalesa d'aquest espai com a centre de cultura i memòria.

Aquestes són les xifres relatives de **nous seguidors** a les principas xarxes socials on es té presència i el número de visites al web així com de visitants:

1.323 TWITTER

1.437 FACEBOOK

715 INSTAGRAM

170.079 VISITES WEB

416.451 PÀG. VISTES

Pel que fa a les dades absolutes de **seguidors** a les tres principals xarxes socials on es té presència i actvitat, aquestes són les xifres, experimentant en aquest darrer any un augment substancial, a data 31 de desembre del 2016:

10.739 TWITTER

7.416 FACEBOOK

1.170 INSTAGRAM

Finalment, en relació a la presència en mitjans escrits i Internet, l'increment aquest 2016 ha estat molt significatiu, en bona mesura motivat pel molt enrenou experimentat per l'exposició "Franco, Victòria, República", tant en les setmanes prèvies a la seva inauguració (ja se'n va parlar al mes d'agost —dos mesos abans de la seva obertura a l'octubre—) com molt especialment durant els primers dies (pràcticament primera setmana) en què les xarxes li van dedicar un espai rellevant. La xifra, aproximada, podria doblar o més la de l'any anterior.

1.432 ARTICLES EN MITJANS

Twitter. Seguidors nous 2016

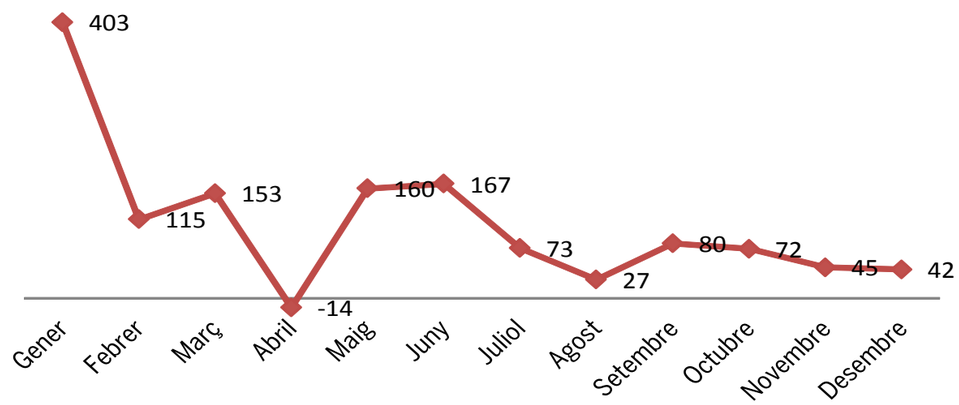

Facebook. Seguidors nous 2016

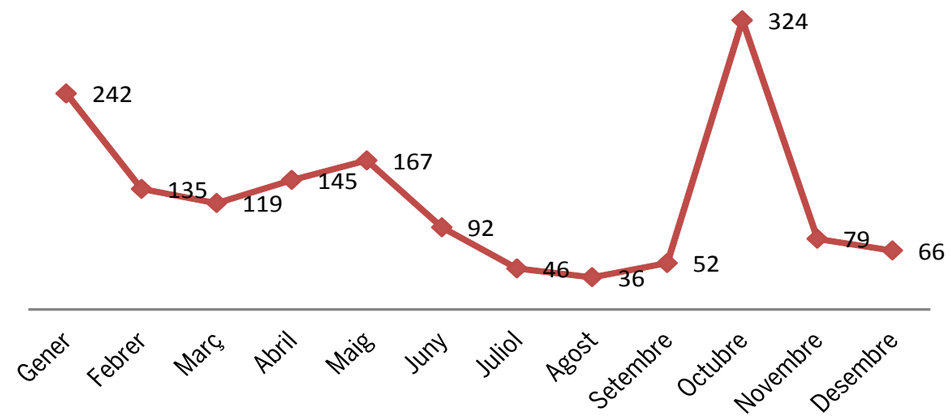

Instagram. Seguidors nous 2016

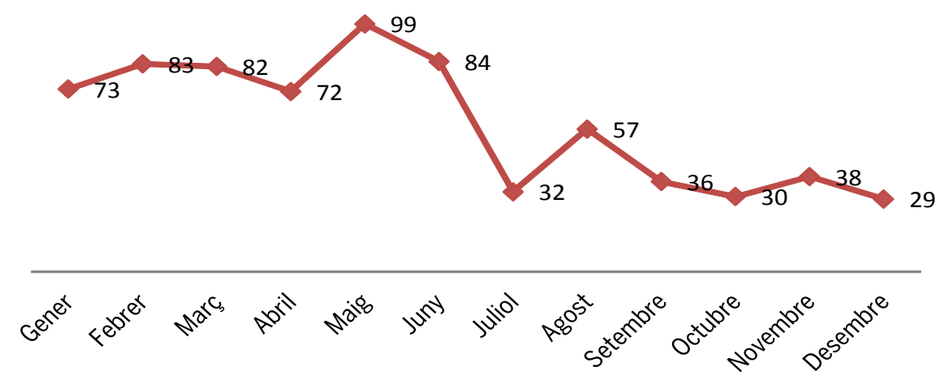

3.
EL BORN EN IMATGES. 2016

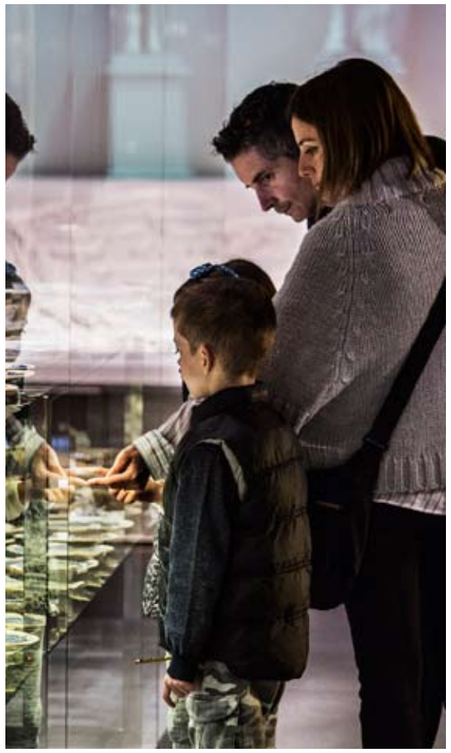

EL BORN CCM 2016

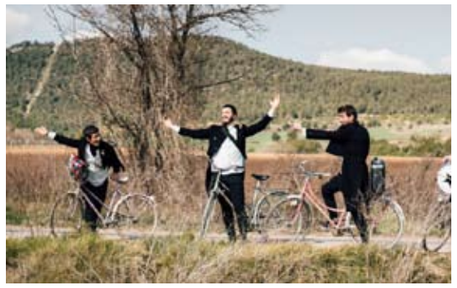

EL BORN
CCM
2016

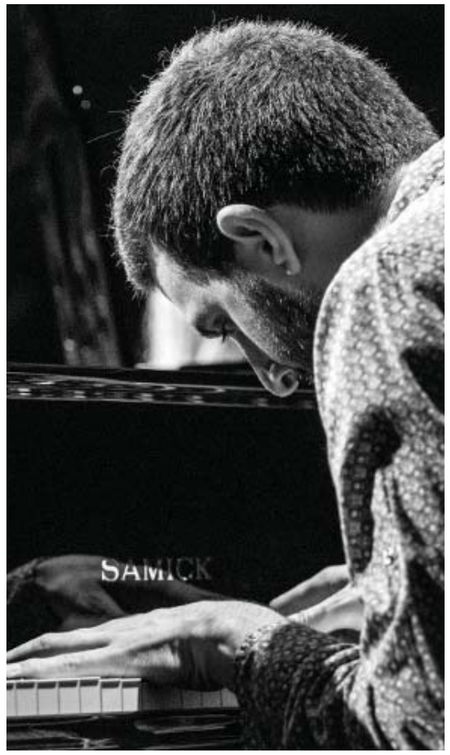

EL BORN CCM 2016

4.
CALENDARI 2016. ACTIVITATS

CALENDARI D'ACTIVITATS. ANY 2016 A EL BORN CCM

GENER
Dissabte, 9. **Misteri a la cort del veguer.** JOC.
Diumenge, 10. **Macedònia.** MÚSICA.
Dijous, 14. **Passat / Present: Interaccions.** CONFERÈNCIA.
Divendres, 15. **Terra i Cultura, amb Lluís Llach.** MÚSICA.
Dissabte, 16. **Jordi Guerrero.** MÚSICA.
Diumenge, 17. **Zarafa.** CINEMA.
Diumenge, 17. **La ciutat que mirava al futur.** ITINERARI URBÀ.
Dijous, 21. **Guillem Roma i amics.** MÚSICA.
Divendres, 22. **Concert d'hivern.** MÚSICA.
Dissabte, 23. **Descobrim l'Alta Ribagorça.** BORN.CAT.
Diumenge, 24. **La Marianna i l'arracada perduda.** CONTACONTES.
Dijous, 28. **Passat / Present: Reivindicacions.** CONFERÈNCIA.
Dissabte, 30. **7 ratolins.** TEATRE FAMILIAR.
Diumenge, 31. **7 ratolins.** TEATRE FAMILIAR.
Diumenge, 31. **La ciutat que mirava al futur,** ITINERARI URBÀ.
Diumenge, 31. **Contacontes El Bestiari.** CONTACONTES.

FEBRER
Dijous, 4. **Focs de Carnaval i Sarau de l'Arribo.** CARNAVAL.
Divendres, 5. **Presentació de la reina Belluga.** CARNAVAL.
Dissabte, 6. **Misteri a la cort del veguer.** JOC.
Dissabte, 6. **Jazz Manouche Concert.** MÚSICA.
Diumenge, 7. **Taller de màscares i barrets**. CARNAVAL.
Diumenge, 7. **Carnestoltes, festa i llibertat.** ITINERARI URBÀ.
Diumenge, 7. **Cercavila, Taronjada i sarau de Carnaval.** CARNAVAL.
Dijous, 11. **Passat / Present: Transicions.** CONFERÈNCIA.
Dissabte, 13. **Històries i misteris.** TALLER.
Dissabte, 13. **Xavi López.** MÚSICA.
Diumenge, 14. **Las aventuras de Peabody y Sherman.** CINEMA.
Diumenge, 14. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI URBÀ
Diumenge, 14. **Contacontes El Bestiari.** CONTACONTES.
Dijous, 18. **Carles Belda.** MÚSICA.
Divendres, 19. **Ballada - Concert del Renaixement.** MÚSICA.
Dissabte, 20. **Descobrim El Ripollès.** BORN.CAT.
Diumenge, 21. **Barcelona és bona si la bossa sona.** JOC
Diumenge, 21. **La ciutat que mirava cap al futur.** ITINERARI URBÀ.
Dijous, 25. **Passat / Present: Migracions.** CONFERÈNCIA.
Divendres, 26. **Mazoni.** MÚSICA.
Dissabte, 27. **La rateta que...** TEATRE FAMILIAR.
Diumenge, 28. **La rateta que...** TEATRE FAMILIAR.
Diumenge, 28. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI URBÀ.
Diumenge, 28. **Contacontes El Bestiari.** CONTACONTES.

MARÇ
Divendres, 4. **Dones compositores: la France!** MÚSICA.
Dissabte, 5. **Misteri a la cort del veguer.** JOC.

Diumenge, 6. **El Maria Canals porta cua a El Born CCM.** MÚSICA.
Diumenge, 6. **The Pinker Tones.** MÚSICA.
Diumenge, 6. **Veus silenciades: la dona a la Barcelona de 1700.** ITINERARI URBÀ.
Dijous, 10. **Passat / Present: Confrontacions.** CONFERÈNCIA.
Divendres, 11. **Òscar Briz.** MÚSICA.
Dissabte, 12. **Construïm el mercat del Born.** TALLER.
Dissabte, 12. **Ariana Barrabés.** MÚSICA.
Diumenge, 13. **El secret de Kells.** CINEMA.
Diumenge, 13. **Veus silenciades: la dona a la Barcelona de 1700.** ITINERARI URBÀ.
Diumenge, 13. **Contacontes El Bestiari.** CONTACONTES.
Diumenge, 13. **Concert de piano Maria Canals**. MÚSICA.
Dijous, 17. **Lliurament del III Premi Borni.** PREMI BORNI.
Divendres, 18. **Point Grey Secondary School Band.** MÚSICA.
Dissabte, 19. **Descobrim Tortosa.** BORN.CAT.
Diumenge, 20. **Barcelona és bona si la bossa sona.** JOC.
Diumenge, 20. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI URBÀ.
Dimecres, 23. **Les aromes del 1700.** TALLER.
Dijous, 24. **Les aromes del 1700.** TALLER.
Dissabte, 26. **El silenci d'Hamelin.** TEATRE.
Diumenge, 27. **El silenci d'Hamelin.** TEATRE.
Diumenge, 27. **Contacontes El Bestiari.** CONTACONTES.
Dijous, 31. **Senior i el cor brutal.** MÚSICA.

ABRIL
Divendres, 1. **La família SAX.** MÚSICA.
Dissabte, 2. **Històries i misteris.** TALLER.
Diumenge, 3. **Heavy per a xics.** MÚSICA.
Diumenge, 3. **La ciutat que mirava cap al futur.** ITINERARI.
Dijous, 7. **Showarma i els Falafels.** MÚSICA.
Dissabte, 9. **Barcelona és bona si la bossa sona.** JOC.
Dissabte, 9. **Ángela Furquet**. MÚSICA.
Diumenge, 10. **La Mia i el Migú.** CINEMA.
Diumenge, 10. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.
Dijous, 14. **Espai urbà, protesta política i repressió...** CONFERÈNCIA.
Divendres, 15. **L'atracció del sud.** MÚSICA.
Dissabte, 16. **Descobrim Les Garrigues.** BORN.CAT.
Diumenge, 17. **La ciutat que mirava cap al futur.** ITINERARI.
Diumenge, 17. **En Gabriel i la casa de la neu.** CONTACONTES.
Dijous, 21. **La ruïna de la guerra.** CONFERÈNCIA.
Divendres, 22. **Marina Rossell.** MÚSICA.
Dissabte, 23. **El ratolí viatger.** TEATRE.
Diumenge, 24. **El ratolí viatger.** TEATRE.
Diumenge, 24. **Itinerari especial Sant Jordi.** ITINERARI.
Diumenge, 24. **Contacontes Bestiari.** CONTACONTES.
Dijous, 28. **Les variacions de Gernika.** CONFERÈNCIA.
Dissabte, 30. **Misteri a la cort del veguer.** JOC.

MAIG
Dijous, 5. **Pascal Comelade.** MÚSICA.
Divendres, 6. **Música catalana per a piano.** MÚSICA.
Dissabte, 7. **Històries i misteris.** TALLER.

Diumenge, 8. **Pepino Pascual.** MÚSICA.
Diumenge, 8. **Contacontes El Bestiari.** CONTACONTES.
Diumenge, 8. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.
Dijous, 12. **Barcelona, capital de 3 governs.** CONFERÈNCIA.
Divendres, 13. **Kitsch a la Cova**. MÚSICA.
Dissabte, 14. **Construïm el mercat del Born.** TALLER.
Dissabte, 14. **Clara Peya.** MÚSICA.
Diumenge, 15. **Petits exploradors.** CINEMA.
Diumenge, 15. **La ciutat que mirava cap al futur.** ITINERARI.
Dijous, 19. **Sobre la impunitat de la dictadura.** CONFERÈNCIA.
Divendres, 20. **30 guitarres.** MÚSICA.
Dissabte, 21. **Descobrim l'Anoia.** BORN.CAT.
Dissabte, 21. **La Nit dels Museus.** PORTES OBERTES.
Diumenge, 22. **Barcelona és bona si la bossa sona**. JOC.
Diumenge, 22. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI URBÀ.
Del 24 al 29. **La Setmana de la Cultura Prohibida.** GRATUÏT
Diumenge, 29. **La ciutat que mirava cap al futur.** ITINERARI.
30 i 31 de maig i 1 de juny. **Memòria, Ciutadania i Solidaritat.** CONGRÉS.

JUNY

Dijous, 2. **Pi de la Serra.** MÚSICA.
Divendres, 3. **Ella.** MÚSICA.
Dissabte, 4. **Un viatge en el temps.** JOC.
Diumenge, 5. **The Penguins Band.** MÚSICA.
Diumenge, 5. **Contacontes El Bestiari.** CONTACONTES.
Diumenge, 5. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.
Dissabte, 11. **Misteri a la cort del veguer**. JOC.
Dissabte, 11. **Eva Garín**. MÚSICA.
Diumenge, 12. **La ciutat que mirava cap al futur.** ITINERARI.
Dijous, 16. **Oques Grasses.** MÚSICA.
Divendres, 17. **Brass Greu en concert.** MÚSICA.
Diumenge, 19. **Detectius al Born.** JOC.
Diumenge, 19. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.
Del 28 de juny a l'1 de juliol. **Contes amb molta història!** CASALS D'ESTIU.
Dimecres, 29. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 29. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dijous 30. **Tavernes i hostals a la Barcelona del 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 30. **El Born de nit**. VISITES GUIADES NOCTURNES

JULIOL

Divendres, 1. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Dissabte, 2. **La Ribera 1700. Visita geolocalitzada.** ITINERARI.
Del 5 al 8. **Arqueo... què?** CASALS D'ESTIU.
Dimecres, 6. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 6. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dijous 7. **Tavernes i hostals a la Barcelona del 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 7. **El Born de nit**. VISITES GUIADES NOCTURNES

Divendres, 8. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Dissabte, 9. **La Ribera 1700. Visita geolocalitzada**. ITINERARI.
Del 12 al 15. **Barcelona, gran mercat.** CASALS D'ESTIU
Dimecres, 13. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 13. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dijous 14. **Tavernes i hostals a la Barcelona del 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 14. **El Born de nit**. VISITES GUIADES NOCTURNES
Divendres, 15. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Dissabte, 16. **La Ribera 1700. Visita geolocalitzada.** ITINERARI.
Del 19 al 22. **Vida de jocs i festes.** CASALS D'ESTIU.
Dimecres, 20. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 20. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dijous 21. **Tavernes i hostals a la Barcelona del 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 21. **El Born de nit**. VISITES GUIADES NOCTURNES
Divendres, 22. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Dissabte, 23. **La Ribera 1700. Visita geolocalitzada.** ITINERARI.
Dimecres, 27. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 27. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dijous 28. **Tavernes i hostals a la Barcelona del 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 28. **El Born de nit**. VISITES GUIADES NOCTURNES
Divendres, 29. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Dissabte, 30. **La Ribera 1700. Visita geolocalitzada.** ITINERARI.
Dissabte, 30. **Ester Rada.** MÚSICA.
Diumenge, 31. **Luna Cohen.** MÚSICA.

AGOST

Dimecres, 3. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 3. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dijous, 4. **Tavernes i hostals a la Barcelona del 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 4. **El Born de nit**. VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 4. **10è aniversari Sant Andreu Jazz Band.** MÚSICA.
Divendres, 5. **Barcelona Gospel Messengers.** MÚSICA.
Divendres, 5. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Dissabte, 6. **La Ribera 1700. Visita geolocalitzada.** ITINERARI.
Dissabte, 6. **Amadeu Casas.** MÚSICA.
Diumenge, 7. **Azahar Ensemble**. MÚSICA.
Dimecres, 10. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 10. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dijous, 11. **Tavernes i hostals a la Barcelona del 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 11. **El Born de nit**. VISITES GUIADES NOCTURNES
Divendres, 12. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Divendres, 12. **Izah.** MÚSICA.
Dissabte, 13. **La Ribera 1700. Visita geolocalitzada.** ITINERARI.
Dissabte, 13. **The Sey Sisters.** MÚSICA.

Diumenge, 14. **Katia Michel.** MÚSICA.
Dimecres, 17. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 17. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dijous, 18. **Tavernes i hostals a la Barcelona del 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 18. **El Born de nit**. VISITES GUIADES NOCTURNES
Divendres, 19. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Divendres, 19. **Sara Pi.** MÚSICA.
Dissabte, 20. **La Ribera 1700. Visita geolocalitzada.** ITINERARI.
Dissabte, 20. **Clara Peya.** MÚSICA.
Diumenge, 21. **Serata lírica.** MÚSICA.
Dimecres, 24. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 24. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dijous, 25. **Tavernes i hostals a la Barcelona del 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES
Dijous, 25. **El Born de nit**. VISITES GUIADES NOCTURNES
Divendres, 26. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Divendres, 26. **"Art"**. MÚSICA.
Dissabte, 27. **La Ribera 1700. Visita geolocalitzada.** ITINERARI.
Dissabte, 27. **Lucrecia amb Ramon Valle & Nils Fischer.** MÚSICA.
Diumenge, 28. **Trio Pedrell.** MÚSICA.
Dimecres, 31. **Per la porta del darrere: joc, prostitució i negoci a la BCN de 1700.** VISITES GUIADES NOCTURNES.
Dimecres, 31. **El Born de nit.** VISITES GUIADES NOCTURNES.

OCTUBRE

Dissabte, 1. **Detectius al Born.** JOC.
Diumenge, 2. **2princesesbarbudes.** MÚSICA
Diumenge, 2. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.
Divendres, 7. **Gemma Humet.** MÚSICA.
Dissabte, 8. **Antonio Navarro.** MÚSICA.
Dissabte, 8. **La Marianna i l'arracada perduda.** TALLER.
Diumenge, 9. **Al sostre del món.** CINEMA.
Diumenge, 9. **Contacontes El Bestiari.** CONTACONTES.
Dijous, 13. **Chantal Mouffe.** DO EUROPA
Divendres, 14. **Adrià Puntí.** MÚSICA.
Dissabte, 15. **Embolic a la granja.** TEATRE.
Diumenge, 16. **Embolic a la granja**. TEATRE.
Diumenge, 16. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.
Dimecres, 19. **Les violències del segle XX.** DIÀLEG.
Dijous, 20. **El rastreador de estátuas.** CINEMA.
Dissabte, 22. **La mort i la donzella.** LECTURA DRAMATITZADA.
Diumenge, 23. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Dimecres, 26. **La Flaca Alejandra. Recuerdos de la muerte.** CINEMA.
Dijous, 27. **Loretta Napoleoni - Sami Naïr.** DO EUROPA.
Divendres, 28. **Est Oest.** MÚSICA.
Dissabte, 29. **Misteri a la cort del veguer.** JOC.
Diumenge, 30. **Big Draw.** DIBUIX.
Diumenge, 30. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.

NOVEMBRE

Dimecres, 2. **La catàstrofe: art, ètica i política.** DIÀLEG.
Dijous, 3. **Boaventura de Sousa Santos.** DO EUROPA.
Divendres, 4. **Eduard Iniesta.** MÚSICA.
Dissabte, 5. **Barcelona és bona si la bossa sona**. JOC.
Dissabte, 5. **Víctor Nin.** MÚSICA.
Diumenge, 6. **Toni Xuclà.** MÚSICA.
Diumenge, 6. **Contacontes El Bestari.** CONTACONTES.
Diumenge, 6. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Del 7 a l'11. **Barcelona Novel·la Històrica.** LITERATURA.
Dissabte, 12. **En Gabriel i la casa de la neu.** TALLER.
Diumenge, 13. **Ernest i Célestine.** CINEMA.
Diumenge, 13. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.
Dimarts, 15. **Viviane Reding.** DO EUROPA.
Dijous, 17. **Pràctiques i usos memorials de l'espai públic.** DIÀLEG.
Divendres, 18. **Joan Rovira.** MÚSICA.
Dissabte, 19. **La camisa de l'home feliç.** TEATRE.
Diumenge, 20. **La camisa de l'home feliç.** TEATRE.
Diumenge, 20. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Dimecres, 23. **Syria self portrait. Silvered water.** CINEMA.
Dijous, 24. **La vulneració dels drets humans i els models d'impunitat.** DIÀLEG.
Dissabte, 26. **Dau al Born**. JOCS.
Diumenge, 27. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.
Dimarts, 29. **Barcelona 1700. Dret, conflictes i justícia.** LLIBRES.
Dimecres, 30. **L'image manquante.** CINEMA.

DESEMBRE

Dijous, 1. **Trauma, transmissió i memòria social.** DIÀLEG.
Divendres, 2. **Pep Sala.** MÚSICA.
Dissabte, 3. **Històries i misteris.** TALLER.
Dissabte, 3. **Max Villavecchia.** MÚSICA.
Diumenge, 4. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Diumenge, 11. **El Born: sis segles de progrés comercial.** ITINERARI.
Dissabte, 17. **El xiulet d'en Mateu.** TALLER.
Diumenge, 18. **El nen i el món.** CINEMA.
Diumenge, 18. **Les veus silenciades: les dones del 1700.** ITINERARI.
Diumenge, 18. **Contacontes El Bestiari.** CONTACONTES.
Dissabte, 24. **Lluís Gavaldà i Trau.** MÚSICA.
Del 27 al 30. **Un Nadal de pastorets**. TEATRE.